

ISTORIJOS ŠALTINIŲ TYRIMAI

2

LIETUVOS ISTORIJOS INSTITUTAS
VILNIAUS UNIVERSITETAS

ISTORIJOS ŠALTINIŲ TYRIMAI

Sudarė
Artūras Dubonis

2

LI
LEIDYKLA

VILNIUS 2010

UDK 930.2(093)

Is81

Knygos rengimą ir leidimą parėmė

LIETUVOS MOKSLO TARYBA

NACIONALINĖ LITUANISTIKOS PLĖTROS 2009–2015 METŲ PROGRAMA

Recenzavo

Liudas Jovaiša

(Vilniaus universitetas)

Živilė Nedzinskaitė

(Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas)

Redaktorių kolegija:

Darius Antanavičius

(Lietuvos istorijos institutas)

Darius Baronas

(Lietuvos istorijos institutas)

Zenonas Butkus

(Vilniaus universitetas)

Artūras Dubonis (pirmininkas)

(Lietuvos istorijos institutas)

Mathias Niendorf

(Kyljo universitetas)

Rimvydas Petrauskas

(Vilniaus universitetas)

Irena Valikonytė

(Vilniaus universitetas)

Visi leidinio straipsniai recenzuoti dviejų mokslininkų

ISSN 2029-0705

© Lietuvos istorijos institutas, 2009

© Straipsnių autoriai, 2009

TURINYS

<i>Artūras Dubonis</i> Pratarmė	7
--	---

Straipsniai ir studijos

<i>Tatjana Vilkul</i> Создание Совия: работа составителя Иудейского хронографа (XIII в.) ..... The Making of Sovii: the workshop of the compiler of the chronography of Judea (13th c.). <i>Summary</i>	11 32
<i>Oleg Choruženko</i> „Первая Литовщина“ в летописной статье 1368 г. .... The first Lithuanian onslaught ('litovschina') in the chronicle entry of 1368. <i>Summary</i> ...	33 41
<i>Aleksandr Hruša</i> Доверял ли монарх своим подданным? (Из жизни общества Великого Княжества Литовского конца XV – первой трети XVI в.) ..... Did the monarch trust his subjects (a glance into the social life in the Grand Duchy of Lithuania from the late 15th c. to the first third of the 16th c.). <i>Summary</i>	43 82
<i>Raimonda Ragauskienė</i> Privatūs XVI a. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės didikų archyvai: struktūra ir aktų tipologija ..... The private archives of the magnates of the Grand Duchy of Lithuania in the 16th c.: the structure and types of the documents. <i>Summary</i>	85 107
<i>Irena Valikonytė</i> Teismo dokumentų Lietuvos Metrikoje repertuaras: rašto ir teisinės kultūros aspektai Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje XVI a. pirmojoje pusėje ..... The repertoire of judicial documents in the Lithuanian Metrica: the facets of the culture of literacy and of justice in the Grand Duchy of Lithuania in the first half of the 16th c. <i>Summary</i>	109 125
<i>Vladimir Poliščuk</i> Ревизия волынских мыт и особенности документального состава книги Литовской Метрики № 22 (1547 г.) ..... The inspection of customs rights in Volhynia and the special features of the documents of Lithuanian Metrica book no. 22 (1547). <i>Summary</i>	129 160

Inga Ilarienė

Livonijos dokumentų rinkinys Lietuvos Metrikos knygoje Nr. 525	161
Livonian documents in Lithuanian Metrica book no. 525. <i>Summary</i>	176

Eugenijus Saviščevas

Apie bajorų gyvenimą, aistras ir mirties bausmę XVI a. Žemaitijoje	179
On the life of nobility, passions and capital punishment in 16th c. Žemaitija. <i>Summary</i>	208

Diskusija*Oleg Choruženko*

Научно-справочный аппарат в современных изданиях средневековых документов	209
The critical apparatus of the modern editions of medieval documents. <i>Summary</i>	218

Šaltinio publikacija

Vladislovo IV Vazos Liudvikai Marijai Gonzagai įkeistų papuošalų inventoriūs (parengė Darius Antanavičius)	219
The inventories of the jewelry mortgaged in 1646 by King Vladislaus IV Vasa of Poland to his wife Ludvika Maria Gonzaga. <i>Summary</i>	262

Recenzijos, Anotacijos

A. Urbanavičius, <i>Vilniaus naujieji miestiečiai 1661–1795 metais. Sąrašas</i> , Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2009. P. 728. – (Jonas Drungilas)	263
---	-----

К. Ю. Ерусалимский, <i>Сборник Курбского</i> , т. 1: Исследование книжной культуры, Москва: Знак, 2009. P. 888. – (A. D.)	264
---	-----

<i>Breslaujos dekanato vizitacija 1782–1783 m., atlikta Vilniaus vyskupo Ignoto Jokūbo Masalskio parėdymu = Visitatio decanatus Braslaviensis iussu et voluntate Ignatii Jacobi Massalski episcopi Vlnensis A.D. 1782–1783 peracta</i> , parengė R. Firkovičius, (serija: <i>Fontes Historiae Lituaniae</i> , vol. VII, <i>Lietuvos istorijos šaltiniai</i> , t. VII), Vilnius: Lietuvių katalikų mokslo akademija, 2008. P. X, 451, [1]. – (Darius Baronas)	266
--	-----

Santrumpos	271
Apie autorius	273
Autoriams	275

ŠALTINIO PUBLIKACIJA

VLADISLOVO IV VAZOS LIUDVIKAI MARIJAI GONZAGAI 1646 M. ĮKEISTŲ PAPUOŠALŲ INVENTORIAI

Darius Antanavičius

1646 m. Lenkijos karalius ir Lietuvos didysis kunigaikštis Vladislovas IV Vaza siekė suburti plačią krikščioniškosios Europos valstybių valdovų koaliciją žygiui prieš Osmanų imperiją. Šie planai mokslinėje literatūroje buvo labai išsamiai aptarti dar XIX a. pabaigoje¹, todėl plačiau prie jų nesustosime. Stokodamas pinigų žygiui organizuoti, 1646 m. rugsėjo 14 d. jis iš savo žmonos Liudvikos Marijos Gonzagos ketveriems metams pasiskolino milžinišką 660 000 florenų sumą, už kurią įkeitė savo papuošalus, sidabro ir aukso dirbinius². Šis faktas operatyviai paminėtas LDK kanclerio A. S. Radvilos *Atsiminimuose* ir kituose to meto šaltiniuose³. Vladislovo IV karo prieš turkus planai nebuvo įgyvendinti, o karalius dėl jų įklimpo į dar didesnes skolas. Minėta 660 000 florenų suma buvo paskolinta ketveriems metams už 7 procentų (46 200 florenų) metines palūkanas, kurios turėjo būti mokamos iš Opolės ir Racibožo kunigaikštysčių, taip pat iš Gdansko ir Elbingo uostų pajamų⁴, bet iki pat Vladislovo IV mirties to nebuvo daroma, todėl netrukus visa skolos suma

¹ W. Czermak, *Plany wojny tureckiej Władysława IV (Rozprawy Wydziału Historyczno-Filozoficznego Akademii Umiejętności*, t. 31), Kraków, 1895.

² *Portofolio królowej Marii Ludwiki*, wydał E. Raczyński, t. 1, Poznań, 1844, p. 29–32 (1646 m. rugsėjo 16 d. Radzanówas. Vladislovas IV įkeičia Liudvikai Marijai Gonzagai savo papuošalus, sidabro ir aukso dirbinius už 660 000 lenkiškų florenų paskolą).

³ A. S. Radziwiłł, *Memoriale rerum gestarum in Polonia 1632–1656, t. 3: 1640–1647*, opr. A. Przyboś i R. Żelewski, Wrocław [etc.], 1972, p. 257; M. Vorbek Lettow, *Skarbnica pamięci. Pamiętnik lekarza króla Władysława IV*, opr. E. Galos i F. Mincer, pod red. W. Czaplińskiego, Wrocław–Warszawa–Kraków, 1968, p. 139. Apie paskolos suteikimo peripetijas šiek tiek žinių pateikia W. Czermakas (W. Czermak, *op. cit.*, p. 190–192). Įdomu ir keista, kad minėta E. Raczyńskio išleista knyga *Portofolio królowej Marii Ludwiki* jam praslydo pro akis.

⁴ *Portofolio królowej Marii Ludwiki*, t. 1, p. 33–36 (1646 m. rugsėjo 16 d. Radzanówas. Vladislovas IV už gautą 660 000 florenų paskolą laiduoja Liudvikai Marijai 46 200 florenų metinių palūkanų mokėjimą iš Opolės ir Racibožo kunigaikštysčių, taip pat iš Gdansko ir Elbingo uostų pajamų).

išaugo iki 818 521 floreno ir 27 grašių⁵. 1648 m. gegužės 20 d. Vladislavui IV mirus, skolos išmokėjimą perėmė jo įpėdinis Lenkijos karalius ir Lietuvos didysis kunigaikštis Jonas Kazimieras Vaza, bet dėl pakrikusių valstybės ir valdovo finansų ji nebuvo gražinta ne tik numatytu laiku (t. y. 1650 m. rugsėjo 16 d.), bet iki pat Liudvikos Marijos mirties 1667 m. Literatūroje yra žinių, kad pagrindinė 660 000 florenų suma buvo išmokėta tik karalienės seserėčiai Onai Henrikai, Henriko Julijaus de Bourbono-Condé (1643–1709) žmonai⁶, nors Liudvikos Marijos testamente ši skola tiesiogiai nėra minima⁷.

Šiaip ar taip, 1646 m. ikeičiant juvelyrinius dirbinius, buvo sudarytas jų inventorius⁸. Inventorius specialiojoje literatūroje neminimas⁹ ir iki šiol nepublikuotas, nors išliko iki mūsų dienų. Šiuo metu jis saugomas Švedijos nacionaliniame archyve (*Riksarkivet*), svetimos proveniencijos rankraščių fonde (*Extranea: Polen, vol. 85*). Iš tikrųjų yra išlikę net du inventoriai. Pirmasis yra be jokios datos, pasirašytas tik Vladislavo IV ranka, su vėlesniais, taip pat nedatuotais papildymais, antrasis datuotas 1649 m. gegužės mėnesiu, o dienai įrašyti paliktas vadinamasis „langelis“. Abu inventoriai yra panašūs, bet netapatūs, t. y. jie nėra du vieno dokumento variantai.

Pirmasis inventorius, turintis trumpą antraštę *Index perscriptus monilium, quae a serenissimo Poloniae ac Sueciae rege serenissimae reginae oppignorata sunt*, švedų archyvistų pavadintas originalu ir datuotas 1648 m.¹⁰, nors, kaip minėta, jis yra be datos. Kyla klausimas, koks jo santykis su 1646 m. rugsėjo 16 d. dokumente minimu inventoriumi. Pirmiausia šiame dokumente trumpai pasakyta, kad jis buvo patvirtintas Vladislavo IV ir Liudvikos Marijos parašais ir antspaudais¹¹. O Švedijos nacionaliniame archyve saugomas inventorius, pasirašytas tik paties Vladislavo IV, yra neatspauduotas. Antra, 1646 m. rugsėjo 16 d. dokumente yra žodžiai [...] *na przypadek jeśliby wartość pomienionych klejnotów tudzież sprzętów srebrnych i złotych w tymże inwentarzu wyszczególnionych nie wyrównała sumie sześciuset*

⁵ Ne visai aišku, kodėl dokumentuose nurodoma būtent tokia suma, nes prie 660 000 florenų pridėjus 46 200 florenų (7%) metinių palūkanų (4x46 200=184 800) susidaro 844 800 florenų suma. Galbūt karalienė maždaug pusmečio procentų atsisakė? Dėl šaltinių trūkumo dabar sunku atsakyti į šį klausimą.

⁶ *Portofolio królowej Marii Ludwiki*, t. 1, p. 35, 36: „[...] sam zaś kapitał wyplacony został sukcesorce królowej, księżnie d'Anghien“; „Są tylko autentyczne dowody, że kapitał całkowicie był wyplacony księżnie d'Anghien.“

⁷ Z. Wójcicki, „Testament królowej Ludwiki Marii“, *Sarmatia artistica. Księga pamiątkowa ku czci profesora Władysława Tomkiewicza*, Warszawa, 1968, p. 132–134.

⁸ *Portofolio królowej Marii Ludwiki*, t. 1, p. 29.

⁹ Plg. E. Letkiewicz, *Klejnoty w Polsce. Czasy ostatnich Jagiellonów i Wazów*, Lublin, 2006, p. 183.

¹⁰ Tai byloja ant aplanko viršelio švediška antraštė „Original – Förteckning öfver de 207 smycken sonr kon. Wladislaw IV testamenterat till gemäl drotn. Lovisa Maria“ ir nurodyta data „1648“.

¹¹ *Portofolio królowej Marii Ludwiki*, t. 1, p. 29: „Pewność zaś pomienionej sumy nam pożyczzonej asekurujemy na naszych klejnotach, srebrnych i złotych sprzętach, i na innych naszych preciozach, u nikogo nie zastawionych, podług sporządzonego, naszym i Najjaśniejszej królowej, naszej najukochańszej małżonki własnoręcznymi podpisami i pieczęciami stwierdzonego inwentarza.“

sześćdziesięciu złotych..., kurie leidžia daryti prelaidą, kad originaliame inventoriuje konkrečios brangenybės dar nebuvo įvertintos, o Švedijoje saugomame inventoriuje prie kiekvienos pozicijos jau yra žodis *aestimatum*, t. y. juvelyriniai dirbiniai jau buvo įkainoti, nors konkrečios sumos ir nenurodytos. Taigi prašytusi išvada, kad tai nėra tas pats dokumentas. Vladislovo IV parašas yra neabejotinai autentiškas (tuo lengva įsitikinti palyginus jį su daugybe šio Respublikos valdovo parašų kituose dokumentuose), todėl abejoti šio inventoriaus autentiškumu nėra pagrindo, bet dėl kitų žinių trūkumo kol kas galima tik apytikriai spėti, kad jis buvo surašytas ir Vladislovo IV pasirašytas tarp 1646 m. rugsėjo 16 d. ir 1648 m. gegužės 20 d. Pirmajame inventoriuje išvardyti iš viso 207 juvelyriniai dirbiniai. Pabaigoje inventorius turi priedašų. Pirmiausia čia įrašytas Vladislovo IV testamentas apie Liudvikai Marijai dovanojamus šešis papuošalus, o pačioje pabaigoje – paties Jono Kazimiero Vazos ir Vladislovo IV testamentas vykdytojų patvirtinimas, kad karalienė perėmė į savo rankas penkis iš šešių papuošalų, ir nurodyti konkretūs inventoriaus numeriai. Tai, kad Jonas Kazimieras Vaza pasirašė priedašą jau kaip karalius, byloja, kad tai galėjo padaryti tik po savo karūnacijos, kuri įvyko 1649 m. sausio 17 d.

Antrasis inventorius turi labai ilgą antraštę, kuri prasideda žodžiais *Inventarium omnium monilium, iocalium, gemmarum et clenodiorum*. Jame yra 199 numeruotos ir viena nenumeruota juvelyrinių dirbinių pozicija. Ir antraštė, ir pabaigoje esantys priedašai apie antrojo inventoriaus sudarymą leidžia pasakyti šiek tiek daugiau. Po Vladislovo IV mirties Liudvika Marija įkeistus papuošalus parodė Vladislovo IV testamentas vykdytojams, o šie paskyrė specialiai prisaikdintus auksakalius jiems įvertinti ir įkainoti (inventoriuje nenurodyta, iš kokio miesto tie auksakaliai buvę, bet veikiausiai iš Varšuvos arba Krokuvos). Šie atlikę jiems pavestą darbą ir vokiškai surašę originalų inventorių bei jį pasirašę. Antrasis inventorius ir yra tikslus originalaus vokiško inventoriaus kopija, išversta į lotynų kalbą. Priedašo pabaigoje pasakyta, kad jis pasirašytas karaliaus Jono Kazimiero, Liudvikos Marijos ir karaliaus brolio Karolio Ferdinando ir antspauduotas visų trijų antspaudais, bet iš tikrųjų yra tik Jono Kazimiero ir Karolio Ferdinando parašai, o antspaudų nėra nė vieno, negana to, nėra nė menkiausių pėdsakų, kad jie iš viso būtų buvę prispausti.

Kyla klausimas, kaip abu šie inventoriai atsiradė Švedijoje, nors dauguma rankraščių, susijusių su karalienės Liudvikos Marijos palikimo reikalais, šiuo metu saugomi Prancūzijos nacionaliniame archyve Paryžiuje¹². Reikalas yra gana paprastas. 1655 m. Švedijai užpuolus Lenkiją, beveik visa šalis buvo užimta Švedijos karaliaus Gustavo Adolfo kariuomenės, kurios vadai ir eiliniai kareiviai kaip karo grobį išvežė daugybę kultūros lobijų. Šie bendri faktai yra gerai žinomi. Įdomu tai, kad Vladislovo IV Liudvikai Marijai įkeistų papuošalų inventoriaus patekimas į švedų rankas buvo žinomas karalienės aplinkos žmonėms, nes tai paminėta viename

¹² Z. Wójcicki, Testament królowej Ludwiki Marii, p. 133.

iš dokumentų dėl jos palikimo reikalų¹³. Dabar tik sunku pasakyti, ar karalienės sekretoriaus Petro Des Noyers minėtas inventorių yra vienas iš tų, kurie saugomi Švedijos nacionaliniame archyve, ar koks kitas.

Koks buvo pačių papuošalų likimas? 1646 m. rudenį juos įkeisdamas Vladislovas IV garantavo, kad per ketverius metus negražinus minėtos 660 000 florenų paskolos, karalienė su karaliumi, jo įpėdinių ir paveldėtojų žinia galės kam panorėjusi juos įkeisti su sąlyga, jog karalius, jo įpėdiniai ir paveldėtojai turės teisę juos išpirkti. Antrojo inventoriaus priedašo pabaiga byloja, kad Vladislovą IV soste pakeitęs Jonas Kazimieras 1649 m. gegužę jau sutiko, kad, negražinus paskolos, karalienė kaip tinkama disponuotų įkeistomis brangenybėmis (*[...] liberum erit [...] ad se recipere et in usus suos proprios convertere...*). 1649 m. gegužės mėnuo taip pat yra paskutinė šių papuošalų buvimo *in corpore* data. Vėliau žinios apie juos nutrūksta. Ką su visu įkeistu rinkiniu karalienė darė ir kaip juo disponavo, kol kas nieko nežinoma. Po Liudvikos Marijos mirties 1667 m. buvo sudarytas jai priklausiusių brangenybių inventorių. Jis yra skelbtas¹⁴. Jame surašytus papuošalus keblu tapatinti su 1646 m. įkeisto rinkinio pozicijomis. Be to, žinoma, kad, vykdant velionės karalienės testamentą, pomirtiniame inventoriuje išvardytos brangenybės 1667 m. pabaigoje – 1668 m. pradžioje buvo perduotos Henriko Julijaus de Bourbono-Condé įgaliotiniui, kuris išvežė jas į Prancūziją ir įteikė jo žmonai, Liudvikos Marijos paveldėtojai ir seserėčiai Henrikai Onai¹⁵, o jau cituoti karalienės sekretoriaus Petro Des Noyers žodžiai byloja, kad jis nežinojo, kas atsitiko 1646 m. įkeistoms brangenybėms (*sans savoir ce que sont devenues les pierreries*). Tad akivaizdu, kad tai nebuvo tie patys papuošalai. Šis neaiškus dalykas tyrinėtinas ateityje.

Kokios vertės buvo 1646 m. įkeistas papuošalų rinkinys? Tiksliai atsakyti į šį klausimą negalima, nes mes žinome tik 1649 m. įvertinto rinkinio kainą. O pastarojo sudėtis gerokai pakito palyginti su pirmuoju. Reikalas tas, kad, vykdant Vladislovo IV testamentą, karalienei buvo atiduoti penki papuošalai (pagal pirmojo inventoriaus eilės seką Nr. 38, 85, 156, 166, 177). Be to, pirmajame inventoriuje yra dar devynios pozicijos, kurių trūksta antrajame (Nr. 18, 30, 43, 99, 114, 117, 118, 125, 139). Iš jų įdomiausias yra Nr. 18 ir 114. Pirmoji – tai platus kaklo vėrinys su aukso vilnos (avinėlio) simboliu. Priedašas byloja, kad šis papuošalas buvo gražintas karaliui.

¹³ *Portofolio królowej Marii Ludwiki*, t. 1, p. 36: „Promesse de Jean Casimire de rendre a la Reine 818521 flor. 27 gros., à elle due par Vladislas IV et à elle assignée sur tous le biens du dit Roi Vladislas, en rendant, par elle, les pierreries qui lui avaient été données en gage pour sureté deladite somme suivant l’inventaire, lequel inventaire M. des Noyer dit avoir été pris par les Suedois, sans savoir ce que sont devenues les pierreries.“

¹⁴ R. Szymdki, „Pośmiertny inwentarz Ludwiki Marii Gonzagi, 1667 r.“, *Rocznik Warszawski*, t. 23, Warszawa, 1993, p. 268–294. Dalis šio inventoriaus lenkiškai buvo skelbta dar XIX a. viduryje (žr. *Portofolio królowej Marii Ludwiki*, wydał E. Raczyński, t. 2, Poznań, 1844, p. 355–363).

¹⁵ Z. Wójcicki, Testament królowej Ludwiki Marii, p. 131.

O antrąjį papuošalą – plaukų segtuką – 1648 m. Liudvikai Marijai padovanojo pats Vladislovas IV. Nėra abejonės, kad visi minėti 14 papuošalų, kurių jau nėra antrajame inventoriuje, buvo prabangūs, bet tiksli jų kaina tebėra nežinoma. Kita vertus, antrajame inventoriuje yra 4 numeruotos (Nr. 196–199) ir viena nenumeruota pozicija (pastaroji įsiterpusi tarp antrojo inventoriaus Nr. 40 ir 41 ir įkainota 1160 florenų), kurių nėra pirmajame inventoriuje. Be to, nėra nurodyta vieno iš trijų įkeišių veidrodžių kaina (žr. Nr. 207/193). Po šių patikslinimų galima teigti, kad 1649 m. įkainoto rinkinio vertė siekė 277 708 florenus. Kad ir kokie prabangūs buvo minėti 14 papuošalų, kurių jau nėra antrajame inventoriuje, neperdedant galima teigti, kad 1646 m. įkeišių dirbinių vertė buvo gerokai mažesnė už suteiktą paskolą. Tą patį tvirtino ir LDK kancleris A. S. Radvila¹⁶. Brangiausiai įkainotas rinkinio papuošalas buvo 39 000 florenų vertės „Gausybės ragas“ (Nr. 75). Antri pagal brangumą buvo kažkokie į auksą inkrustuoti du dideli nusmailinti perlai, vadinamieji *uniones*, jie įvertinti 22 500 florenų (Nr. 149). Buvo keletas dirbinių, įvertintų 16 500, 12 000, 9000, 8100 florenų (Nr. 1, 2, 19, 23, 44, 89). Vis dėlto dauguma papuošalų buvo gerokai kuklesni, įvertinti nuo kelių šimtų iki kelių tūkstančių florenų. Nemažai yra vos keliomis dešimtimis florenų įkainotų dirbinių, kurių pigiausias – 15 florenų vertės auskarų pora (Nr. 170). Antra vertus, palyginimo dėlei turėtina galvoje, kad XVII a. penktajame dešimtmetyje paprasti Liudvikos Marijos dvaro tarnautojai per metus uždirbdavo nuo 24 iki 48, dvaro damos – 300–400 lenkiškų florenų, po tūkstantį florenų ir daugiau per metus gaudavo tik gydytojai, kiti aukštesni dvaro pareigūnai, amatininkai¹⁷.

Žvelgiant į papuošalų pobūdį, matyti, kad didžiąją įkeisto rinkinio dalį sudarė keturių rūšių dirbiniai: 42 įvairiausi kaklo vėriniai-grandinės (*torquis*), 22 auskarų poros (*par inaurium*, Nr. 155–176) ir 15 pavienių auskarų (*inauris*), 22 įvairiai dekoruoti galvos raiščiai-dirželiai-grandinėšės (*vinculum*). Kebli pačių gausiausių dirbinių, originale įvardytų žodžiais *insigne*, *monile*, *clenodium*, atribucija. Dauguma jų buvo įvairiausių formų (pvz., rožės, vynuogės, papūgos, laivo, erelio, kupranugario, plunksnos ir pan.) pakabukai, inkrustuoti didesniais ar mažesniais brangakmeniais ir perlais. Neturint prieš akis išlikusių šio rinkinio dirbinių pavyzdžių, sunku pasakyti, kuo *insigne* skyrėsi nuo *monile* arba *clenodium*. Inventoriuose tas pats dirbinys kartais vadinamas *insigne* ir *clenodium* (Nr. 41, 76–77) arba *insigne* ir *monile* (Nr. 75, 80), *clenodium* netgi vadinami kai kurie pavieniai auskarai (Nr. 26–29, 31–34). Nemažai šios grupės papuošalų įvardyti tiesiog kaip „rožė, plunksna“ ir pan. Gerokai mažiau yra apyrankių (*armillae*) – 9, žiedų (*annulus*) – tik 5 (Nr. 177–181), 4 diržai-grandinės (*cingulum*, *zona*).

¹⁶ A. S. Radziwiłł, *op. cit.*, p. 257.

¹⁷ B. Fabiani, *Warszawski dwór Ludwiki Marii*, Warszawa, 1976, p. 49–51.

Skelbiamas šaltinis papildys juvelyrikos istorikų žinias apie Vladislovo IV ir jo pirmosios žmonos Cecilijos Renatos Habsburgaitės turėtus papuošalus¹⁸. Nors inventoriuose nėra jokių nuorodų apie dirbinių kilmę, ateityje atradus kitų šaltinių, jie gali praversti specialistams aiškinantis, kokie meistrai galėjo juos sukurti. Keletas žodžių pasakytina dėl abiejų inventorių publikavimo principų. Jie, kaip minėta, yra labai panašūs, bet netapatūs. Tad nusprendėme atskiras papuošalų pozicijas sujungti į vieną. Mūsų nuomone, tai smarkiai palengvins kitų mokslininkų darbą ateityje tyrinėjant šį juvelyrikos istorijos šaltinį, nes atskirų papuošalų eilės seka sutampa tik iki 17 numerio, o paskui kuo toliau, tuo labiau ima skirtis, kol inventoriaus pabaigoje pasiekia net 15 pozicijų skirtumą. Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad pirmajame inventoriuje įvertinimą žymintis žodis originale dažniausiai trumpinamas pačiais įvairiausiais būdais ir yra be galūnės. Iš visu žodžiu parašytų atvejų matyti, kad jis buvo derinamas gimine ir skaičiumi su pozicijos veiksmu (*vinculum* – *aestimatum*, *torquis* – *aestimatus*, *inauris* – *aestimata* ir pan.), todėl nutarėme šią taisyklę taikyti visais atvejais, nors yra galimas ir niekatrosios giminės, t. y. *aestimatum*, pasirinkimas.

Vladislovo IV Vazos Liudvikai Marijai Gonzagai 1646 m. įkeistų papuošalų inventoriai

Šaltinis: Riksarkivet, Extranea: Polen, vol. 85.

[Titulus primi inventarii sequitur]

Index perscriptus monilium, quae a serenissimo Poloniae ac Sueciae rege serenissimae reginae oppignorata sunt

[Titulus secundi inventarii sequitur]

Inventarium omnium monilium, iocalium, gemmarum et clenodiorum serenissimi divae memoriae Vladislai Quarti Poloniae et Sueciae regis, quae penes serenissimum Ludovicam Mariam Gonzagam Dei gratia Poloniae et Sueciae reginam eiusdem serenissimi Vladislai Quarti coniugem relictam pronunc reperiuntur et post ultima dicti serenissimi Vladislai Quarti gloriosissimae memoriae fata a serenissimo domino Ioanne Casimiro Dei gratia Poloniae et Sueciae rege, magno duce Lithuaniae et serenissimo domino Carolo Ferdinando Dei gratia Poloniae et Sueciae principe, episcopatum Polocensis [*s*] et Vratislaviensis perpetuo administratore aliisque coexecutoribus testamentariis dicti serenissimi Vladislai revisa ac ipsorum iussu et consensu per aurifabros iuratos et ad haec deputatos valutata et taxata ac fideliter annotata sunt

¹⁸ Plg. lenkų mokslininkės teiginį dėl mūsų žinių apie Cecilijos Renatos papuošalus skurdumo (žr. E. Letkiewicz, *op. cit.*, p. 180).

1. Vinculum pilei continens viginti quinque maiores acuminatos adamantes, triginta minores etiam acuminatos et alios centum et novem minutos adamantes lapidibus profundis. Aestimatum.

1. Redimiculum galeri continens viginti quinque maiores acuminatos adamantes, triginta etiam acuminatos minores et centum et novem minutos profundis lapidibus fl. 12 000.

2. Vinculum aliud quadraginta septem adamantibus lapidibus profundis chalibe insertis compositum cum triginta uno minoribus profundo lapide super fibulam et extremitatem vinculi in auro intextis. Aestimatum.

2. Redimiculum aliud compositum quadraginta septem adamantibus lapidibus profundis chalibe insertis cum triginta minoribus profundo lapide super fibulam insertis fl. 8100.

3. Vinculum aliud ex holoserico nigro viginti sex constans laminis aureis floribus descriptis, unicuique laminae insertus est adamas maior minoribus adamantibus non profundis et in alveolos sculptis circumseptus. Aestimatum.

3. Redimiculum aliud ex holoserico nigro viginti sex constans laminis floribus descriptis, quarum unicuique insertus est adamas maior minoribus adamantibus circumseptus fl. 2400.

4. Vinculum aliud ex holoserico nigro viginti compositum laminis aureis encausto albo, nigro lineoque illitis, unaqua/e/que laminarum maiori adamante cum duobus minoribus intexitur, viginti alias supra unam continet laminas, quae singulae adamantibus tribus minoribus instruuntur. Aestimatum.

4. Redimiculum aliud ex holoserico nigro viginti compositum laminis aureis encausto albo illitis, quarum unicuique intexitur maior adamas cum duobus minoribus, viginti alias supra unam laminas adamantes tres singulas illustant fl. 1300.

5. Vinculum aliud ex holoserico nigro quatuordecim adamantibus non profundis contextum et quatuordecim laminis aureis surculatis encausto albo illitis, quibus singulis intextus unio non eminens. Aestimatum.

5. Redimiculum aliud ex holoserico nigro quatuordecim adamantibus non profundis contextum et quatuordecim aureis laminis surculatis encausto albo illitis, quarum unicuique intextus unio non eminens fl. 200.

6. Vinculum aliud pyropis intextum continens viginti octo laminas aureas encausto albo illitas ex adversa parte surculatas, quarum singulis magnus pyropus cum duodecim aliis minoribus insertus est, transversos itidem aureos viginti novem, quorum singuli tribus pyropis minoribus instruuntur, fibulam quoque octo, extremitatem vero vinculi

quatuor minores pyropi in auro cęlati illustrant. Pendent ex vinculo tres aureae laminae minutis pyropis instructae. Aestimatum.

6. Redimiculum aliud continens viginti octo laminas aureas encausto albo illitas ex adversa parte vermiculatas, quarum singulis magnus pyropus cum duodecim aliis minoribus insertus est, transversas itidem aureas partes viginti novem, quarum singulis tres pyropi minores attexuntur, fibula[m] quoque octo, extremitas vinculi quatuor pyropos in auro celatos continet cum pensilibus laminis pyropis minutis instructis fl. 310.

7. Vinculum itidem aliud novemdecim continens uniones, quorum unicuique inseruntur sex minores pyropi sexdecim laminis aureis in transversum distinctis, super quas singulas intexti sunt tres minuti pyropi, fibula item et quod superest a fibula ad extremum usque vinculi octodecim instruitur pyropis minutis. Haec omnia ex auro encausto albo et nigro illito. Aestimatum.

7. Redimiculum aliud novemdecim continens uniones, quorum unicuique inseruntur sex minores piropi sexdecim laminis aureis in transversum distincti, super quas inserti sunt quadraginta octo minores pyropi, fibula item et quod superest ad extremum usque vinculi octodecim instruitur pyropis minutis. Haec omnia encausto albo nigroque imbuta. fl. 1200.

8. Vinculum aliud ex holoserico tredecim constans rosis aureis albo incausto illitis, quarum singulis intextus est unio non eminens, tredecim itidem laminis aureis albo et nigro pigmento agglutinatis, quarum singulis insertus est minor pyropus. Aestimatum.

8. Redimiculum aliud ex holoserico tredecim constans rosis aureis albo encausto illitis, quarum singulis intextus est unio non eminens, tredecim itidem laminis aureis albo et nigro pigmento illitis, quarum singulis insertus est minor pyropus fl. 120.

9. Vinculum aliud ex holoserico nigro viginti laminis constans albo et viridi encausto incrustatis, unaquaeque piropo minore ornata, viginti sex etiam transversis unoquoque ↑duobus↑ adamantibus non profundis intexto. Aestimatum.

9. Redimiculum aliud ex holoserico nigro viginti laminis constans albo et viridi encausto incrustatis, quarum unaquaeque pyropum minorem continet. Viginti sex etiam transversas habet aureas laminas, quarum singulae duobus adamantibus illustrantur fl. 600.

10. Vinculum aliud continens quadraginta septem laminas aureas albo, ligneo et aqueo colore depictas, quarum unicuique adiacent quinque minores smaragdi, catenulis item, quibus distinguuntur laminae, minuti inseruntur smaragdi, extremitas cuius pensiles habet etiam minutis smaragdis intextas laminas. Aestimatum.

10. Redimiculum aliud continens quadraginta septem laminas albo, lineo et aqueo colore depictas, quarum unicuique adiacent quinque minores smaragdi, catenulis item, quibus distinguntur laminae, inserti sunt minuti smaragdi, extremitas autem vinculi pensiles habet laminas minutis smaragdis intextas fl. 480.

11. Vinculum aureum viridi imbutum encausto cum laminis pendulis. Aestimatum.

11. Redimiculum aureum viridi encaustatum cum laminis pendulis fl. 300.

12. Vinculum aliud aureum non encaustatum. Aestimatum.

12. Redimiculum aliud non encaustatum fl. 300.

13. Torques aureus, ex quo pendet vellus aureum centum quadraginta novem catenulis contextus, quarum singulis inseruntur quatuor minores adamantes (ex adamantibus desunt sex). Aestimatum.

13. Torquis aureus, ex quo pendet vellus aureum centum quadraginta novem catenulis contextus, quarum singulis inserti sunt quatuor minores adamantes fl. 1770.

14. Alius torques aureus duplici ambitu trecentis sex catenulis contextus, quarum singulae quatuor minores pyropos (ex quibus aliqui desunt) continent. Ab extremo torquis pendet vellus aureum. Aestimatum.

14. Alius torquis aureus duplici ambitu seu ordine trecentis sex catenulis contextus, quarum singulae quatuor minores pyropos continent, ab extremo torquis pendet vellus aureum fl. 900.

15. Alius torques aureus, ex quo pendet vellus aureum quadraginta sex catenulis contextus, quarum singulae quatuor spissis adamantibus illigantur, quadraginta item sex aliis catenulis quatuor minoribus pyropis singulis instructis. Aestimatus.

15. Alius torquis aureus, ex quo pendet vellus aureum quadraginta sex catenulis constans, quarum singulae quatuor spissos adamantes continent, quadraginta item sex aliae quatuor minores pyropos singulae continent fl. 2100.

16. Alius torques aureus albo encausto et nigro delibutus octoginta tres catenulas continens, quarum unicuique inserti sunt duo minores smaragdi. Aestimatus.

16. Alius torques aureus albo et nigro encausto depictus octoginta tres catenulas continens, quarum cuilibet inserti sunt duo smaragdi fl. 290.

17. Vinculum parvum ex auro in stamina diducto, ad cuius extremum pendet vellus aureum. Aestimatum.

17. Catenula ex auro in stamina diducto, ex qua pendet vellus aureum fl. 150.

18. Latus torques aureus, ex quo pendet vellus aureum, viginti octo catenulis totidemque transversis albo nigroque encausto delibutis distinctus. Aestimatus. [*Ascriptio ad marginem sinistrum eadem manu apposita*] Hic torques redditus est reginae serenissimae [erenissimo?] intra manus domini Iachman [?]. [*Signum aliquod obscurum ascriptioni suppositum etiam exstat.*]

19. Compactile ex adamantibus et pyropis insigne, cuius in medio insertus est maior adamas spisso et profundo lapide in quadratum sculptus, inferius minor est et profundus, a lateribus quinque pyropi in quadratum sculpti cum adamantibus novem minoribus, ex quibus quatuor in alveolos caesi sunt. In superiori insignis parte acuminatus adamas insertus est. Aestimatum.

18. Compactile ex adamantibus et pyropis insigne, cuius in medio insertus est maior adamas profundo lapide in quadratum caesus, inferius minor, a lateribus quinque pyropi in quadratum caesi cum adamantibus novem minoribus, ex quibus quatuor in alveolos scalpti sunt. In superiori autem parte insignis acuminatus adamas insertus est
fl. 9000.

20. Rosa ex chalibe adamantibus contexta, in cuius medio insertus est maior adamas profundo lapide, quem circumambiunt octo alii minores in tabulas sculpti, cum viginti quatuor aliis etiam minoribus ac duobus ex rosa in auro pensilibus. Aestimata.

19. Monile ex chalibe in rosae formam adamantibus compositum, in medio cuius emicat maior adamas, quem circumambiunt octo alii minores in tabulas caesi, cum viginti quatuor aliis minoribus ac duobus e rosa pendulis
fl. 2700.

21. Rosa altera aurea encausto albo, viridi et lineo illita novemdecim unionibus et octoginta duobus pyropis contexta. Aestimata.

20. Rosa altera aurea encausto viridi illita novemdecim unionibus et octoginta tribus pyropis pensilibus constans
fl. 400.

22. Pixis iconaria incausto albo, nigro et lineo illita maioribus quinque pyropis cum quinquaginta tribus aliis minoribus instructa. Aestimata.

21. Pixis iconaria encausto albo, nigro et lineo depicta quinque quinque maioribus pyropis cum quadraginta tribus aliis minoribus instructa
fl. 800.

23. Sertum ex adamantibus transcaelato opere septem maiores cum duodecim minoribus ac quatuordecim minutis in alveolos scalptis adamantes continens, ex quo pendent in auro tredecim alii minores adamantes. Aestimatum. [*Ascriptio ad marginem sinistrum eadem manu apposita*] Serenissimi regis dono ex pensilibus adamantibus duos excepit regina serenissima ad inaurium ornamentum sacrae reginali

maiestati e Gallia transmissarum. [*Signum aliquod obscurum ascriptioni suppositum etiam exstat.*]

22. Sertum adamantinum transcaelato opere septem maiores cum duodecim minoribus et quatuordecim minutis in alveolos caesis continens, pendet item ex auro undecim alii minores adamantes fl. 9000.

24. Monile aureum encausto albo et nigro imbutum ex maiori smaragdo in tabulam scalpto una cum quinquaginta tribus tabulis minoribus compactum, ex quo pendet ex auro etiam alter smaragdus.

23. Monile aureum encausto albo et nigro depictum compositum ex maiori smaragdo in tabulam caeso una cum quinquaginta tribus tabulis minoribus, ex quo pendet etiam auro insertus alter smaragdus fl. 300.

25. Monile aliud albo et nigro agglutinatum ↓encausto↓ ex maiori adamante acuminato constans et viginti quinque minoribus in alveolos caesis, ex quo pendent ex auro tres alii adamantes. Aestimatum.

24. Monile aliud albo nigroque depictum encausto ex maiori adamante acuminato constans et viginti quinque minoribus in alveolos caesis, ex quo pendent etiam in auro intexti tres alii adamantes fl. 2400.

26. Inauris aurea referens figuram duplicis C triginta duobus adamantibus instructa, cui superposita ↓est↓ corona viginti constans adamantibus cum maiori adamante profundo lapide ex auro pensili. Aestimata.

25. Clenodium formam referens duplicis C triginta duobus adamantibus compositum, cui superimposita est corona viginti constans adamantibus cum alio maiori pensili fl. 900.

27. Inauris altera tribus maioribus adamantibus in alveolos sculptis, viginti quatuor aliis in tabulas caesis et tribus in alveolos etiam sculptis pensilibus compacta cum tribus iconibus cristallobclusis. Aestimata.

26. Clenodium aliud constans tribus maioribus adamantibus in alveolos scalptis, viginti quatuor aliis in tabulas et tribus aliis minoribus in alveolos scalptis pensilibus cum triplici effigie cristallobclusa fl. 450.

28. Inauris ad formam pyri triginta quinque adamantibus tam in alveolos quam in tabulas caesis contexta. Aestimata.

27. Clenodium in formam piri triginta quinque adamantibus tam in alveolos quam in tabulas scalptis constans fl. 240.

29. Inauris altera ex adamante amigdali formam referente cum flore pensili nigro encausto imbuto. Aestimata.

28. Clenodium aliud ex adamante in amigdali formam cum flore pensili nigro encausto imbuto fl. 6000.

30. Maior unio turbinatus cum corona septemdecim minoribus adamantibus contexta. Aestimatus.

31. Inauris minor sexaginta duobus pyropis illigata cum lamina ex auro pensili. Aestimata.

29. Clenodium aliud sexaginta duo[s] pyropos continens cum lamina aurea pensili fl. 60.

32. Inauris altera maiori smaragdo in piri formam constans, superinserti sunt tres minores alii cum nonaginta sex minutis adamantibus. Aestimata.

30. Clenodium aliud maiori smaragdo in piri formam constans, cui superinserti sunt tres minores alii smaragdi cum nonaginta sex minutis adamantibus fl. 240.

33. Inauris altera minor tribus smaragdis in tabulas sculptis, quos ambiunt viginti octo minores adamantes, compacta, cui superimposita est corona duodecim adamantibus constans, ex qua pendet alius adamas in alveolos sculptus. Aestimata.

31. Clenodium aliud compactum ex tribus smaragdis in tabulas sculptis, quos ambiunt triginta octo minores adamantes, cui superimposita est corona duodecim adamantibus constans cum alio adamante in alveolos sculpto pensili fl. 90.

34. Inauris altera smaragdo maiori in pyri formam cum corona smaragdis viginti quatuor minoribus contexta. Aestimata.

32. Clenodium aliud ex smaragdo maiori turbinato, cui superimposita est corona viginti quatuor minoribus smaragdis contexta fl. 45.

35. Pugillaris armilla encausto albo nigroque imbuta catenulis septendecim constans, quarum singulis inserti sunt duo smaragdi. Aestimata.

33. Pugillaris armilla seu pericarpium encausto albo nigroque imbuta catenulis septemdecim constans, quarum singulis inserti sunt duo smaragdi fl. 70.

36. Torques aureus incausto albo nigroque illitus quinquaginta continens catenulas, quarum singulis insertus est magnus adamas profundo lapide cum duobus minoribus, quinquaginta etiam transversos duobus singuli adamantibus minoribus ornatos. Aestimatus.

34. Torquis aureus encausto albo nigroque illitus quinquaginta continens catenulas, quarum singulis insertus est magnus adamas lapide profundo cum duobus minoribus, quinquaginta etiam transversos aureos, quibus singulis duo minores adamantes inserti sunt fl. 1900.

37. Vinculum aureum incausto nigro imbutum constans viginti tribus rosis auro caelatis, quarum in medio inter sex minores insertus est maior adamas in alveolos sculptus, viginti item duo transversos aureos singulos duobus adamantibus in alveolos sculptis discriminatos, fibula vero vinculi quatuor maioribus adamantibus cum decem minoribus, altero etiam inter sex minores non ita magno adamante in alveolos sculpto instructa, extremitatem vinculi quinque adamantes in alveolos sculpti cum viginti tribus adamantibus in alveolos etiam sculptis in auro caelatis pensilibus illigant. Aestimatum.

35. Redimiculum aureum nigro encausto imbutum constans viginti quatuor rosis caelatis, quarum in medio insertus est maior adamas in alveolos sculptus inter sex minores, viginti item et duo continet [s] transversos aureos duobus adamantibus in alveolos sculptis discriminatos, fibula vero vinculi quatuor maioribus adamantibus cum decem minoribus et uno non ita grandi inter sex minores instructa est, extremitas autem quinque adamantes in alveolos sculptos cum viginti tribus pensilibus in auro insertis fl. 2700.

38. Torques aureus ex antiquo opere constans sexdecim catenulis pigmento albo rubroque illitis, ex quibus octo quinque unionibus non eminentibus singulae, octo aliae novem adamantibus etiam singulae instruuntur. In extremo torquis pendet insigne aquilae incausto albo illitatum cum S. coronato compactum septuaginta quinque adamantibus diversae magnitudinis et unione pensili. Aestimatus. [*Signum ad marginem sinistrum appositum*] +.

39. Torques alter aureus ex antiquo opere figuris diversorum animalium diversis coloribus illitis discriminatus, septem constans laminis septem planetas referentibus, quarum singulae quinque adamantibus et quatuor pyropis instructae sunt, septem aliae laminae animalium formas referentes quatuor unionibus, tribus pyropis et uno adamante exornatae sunt. Continet item torquis tredecim transversos aureos, quorum singulis insertus est adamas minor. Ex torque pendet Cupidinis insigne variis pigmentis illitum duobus pensilibus unionibus (quorum unus avulsus est) et triginta novem adamantibus diversae magnitudinis constans. Aestimatus.

36. Torquis aureus ex antiquo artificio figuris diversorum animalium diversis coloribus discriminatus, septem laminis constans septem planetas referentibus, quarum singulae quinque adamantibus et quatuor pyropis instructae sunt, septem aliae laminae animalium formas referentes quatuor unionibus, tribus pyropis et uno adamante

exornatae sunt. Continet item torquis tredecim transversos aureos, quorum singulis insertus est adamas minor; ex torque pendet Cupidinis insigne variis pigmentis illitum uno pensili unione et triginta novem adamantibus diversae magnitudinis constans
fl. 1250.

40. Torques aureus decem constans laminis, quinque scilicet smaragdo in tabulam sculpto cum quatuor minoribus adamantibus in triangulum caesis singulis illigatis, quatuor aliis maiori adamante cum octo minoribus insignitis. In medio torquis conspicitur rosa aurea, in cuius medio inter quatuor minores et octo minutos in triangulum sculptos insertus est maior adamas, novem transversis aureis discriminatur torques, quorum cuique insertus est adamas. Pendet ex torque insigne equitis coronati nonaginta novem adamantibus minoribus et unico unione intextum. Aestimatus.

37. Torquis aureus decem constans laminis, quinque scilicet smaragdum in tabulam scalptum cum quatuor minoribus adamantibus in triangulum scalptis continent, quatuor aliae maiorem adamantem cum octo minoribus. In medio torquis conspicitur rosa aurea, in cuius medio inter duodecim minores adamantes in triangulum scalptos insertus est maior adamas. Novem insuper transversis aureis discriminatur torques, quorum unicuique insertus est adamas. Ex torque dependet insigne equitis coronati nonaginta novem adamantibus minoribus et unico unione conspicuus fl. 2400.

41. Insigne sancti Michaelis incausto vario illitum quadraginta novem adamantibus, smaragdo, uno pyropo et duobus unionibus intersitum. Aestimatum.

38. Clenodium insigne sancti Michaelis referens encausto vario illitum quadraginta novem adamantibus, smaragdo, uno pyropo et duobus unionibus intersitum fl. 600.

42. Pensile aliquod monile incausto vario illitum, cuius in medio duae conspiciuntur figurae superius ac inferius duobus smaragdis in umbonem eminentibus, quatuor pyropis et sex adamantibus instructum duas habens a latere columnas, quibus superinseruntur uniones duo.

39. Monile aliquod pensile encausto vario illitum, cuius in medio duae conspiciuntur figurae superius et inferius duobus smaragdis in umbonem eminentibus, quatuor pyropis et sex adamantibus instructum duas habens a lateribus columnas, quibus supersident uniones duo
fl. 600.

43. Pensile aliud monile, in cuius medio emicat adamas inter quatuordecim minores et quatuor uniones.

44. Torques aureus nonaginta duabus catenulis compactus, in quibus duodecim conspiciuntur adamantes in tabulas sculpti, ex catinulis [s] undecim, in quarum singulis inseritur pyropus unus in tabulam sculptus, viginti tres aliae catinulae unione

uno non eminente singulae illustrantur, quas etiam sparsim illigant trecenti et viginti adamantes minuti totidemque pyropi.

Continet etiam quadraginta sex alias, quarum singulae minori adamante inter duos minores pyropos contextuntur. Aestimatus.

40. Torquis aureus nonaginta duabus catenulis compactus, ex quibus duodecim adamantem unum in tabulam scalptum continent, undecim aliae pyropum unum in tabulam scalptum, viginti tres aliae unionem unum non eminentem, quas partes omnes sparsim illigant trecenti et viginti quinque adamantes minuti totidemque pyropi. Quadraginta sex ↓aliae↓ autem cum duobus minoribus piropis minorem adamantem continent catenulae fl. 9000.

[Sequitur quoque sine numero] Clenodium ex quatuor margaritis turbinatis fl. 1160.

45. Pugillares armillae duae viginti tribus catenulis contextae, quarum sex adamante uno, quinque pyropo uno in tabulam sculpto, duodecim aliae unione uno non eminenti adamantibus et pyropis minutis circumsepto singulae interseruntur. Aestimatae.

41. Pugillares armillae duae viginti tribus catenulis contextae, quarum sex adamante uno, quinque pyropo uno in tabulam scalpto, duodecim aliae unione non eminenti minutis adamantibus et pyropis circumsepto contextuntur fl. 7500.

46. Torques aureus variis pigmentis et floribus ex adversa parte variegatus nonaginta supra unam constans catenulis, ex quibus quadraginta sex adamante uno cum duobus pyropis a latere, quadraginta quinque uno pyropo cum duobus adamantibus a latere singulae interseruntur. Sunt et in torque nonaginta et una laminae tribus minutis pyropis singulae instructae. Aestimatus.

42. Torques aureus variis pigmentis et floribus adversa parte variegatus nonaginta et una constans catenula, ex quibus quadraginta sex adamante uno cum duobus pyropis, quadraginta quinque uno pyropo cum duobus adamantibus componuntur. Habet praeterea torquis nonaginta et unam laminam auream tribus minutis pyropis instructam fl. 1500.

47. Cingulum ex adamantibus et pyropis contextum quinquaginta septem annulis constans incausto vario et flosculis variatis, ex quibus quadraginta uno pyropo, triginta novem adamante uno illustrantur. Sunt et septuaginta octo alii minores annuli duobus minoribus pyropis singuli insigniti. Aestimatum.

43. Cingulum ex adamantibus et pyropis contextum quinquaginta ↓septem↓ annulis constans encausto vario et flosculis vermiculatis, ex quibus quadraginta uno pyropo, triginta novem adamante uno illustrantur. Sunt et septuaginta octo alii minores annuli, quibus singulis minores pyropi inhaerent fl. 600.

48. Torques aureus constans centum quadraginta novem catenulis encausto et floribus diversis depictus, quarum septuaginta quinque smaragdo uno in tabulam sculpto, septuaginta quatuor aliae duobus adamantibus minoribus singulae interseruntur.

44. Torquis aureus constans centum quadraginta novem catenulis encausto et floribus depictus, quarum septuaginta quinque smaragdo uno in tabulam scalpto, septuaginta quatuor aliae duobus adamantibus minoribus singulae instruuntur
fl. 1275.

49. Cingulum eiusmodi operis quo supra centum viginti septem contextum catenulis, quarum sexaginta quinque smaragdo uno in tabulam sculpto, sexaginta quatuor aliae duobus adamantibus minoribus singulae illigantur.

45. Cingulum eiusmodi operis quo supra centum viginti constans catenulis, quarum septuaginta quinque smaragdus unus in tabulam scalptus, sexaginta quatuor aliis duo adamantes minores inseruntur
fl. 750.

50. Frontale vinculum incausto albo nigroque illitum in quadraginta duas partes divisum, quarum media pars smaragdo uno in singulis laminis, altera duobus adamantibus minoribus qualibet catena illigantur. Aestimatum.

46. Corimbus capillaris encausto albo nigroque illitum in quadraginta duas partes divisum, quarum media pars smaragdo uno in singulis laminis, altera duobus adamantibus minoribus constat
fl. 1038.

51. Frontale vinculum aliud incausto et floribus ex adversa parte illitum septuaginta et unam continens partes, quarum triginta sex smaragdo uno in tabulam sculpto, triginta quinque aliae duobus adamantibus singulae intexuntur. Aestimatum.

47. Corimbus capillaris alius encausto floribusque ex adversa parte depictus septuaginta et unam continens partes, quarum triginta sex smaragdo uno in tabulam scalpto, triginta quinque aliae duobus adamantibus instructae sunt
fl. 300.

52. Pugillares armillae duae floribus variis distinctae, quarum viginti partes maiores smaragdo uno in tabulam sculpto, viginti aliae minores duobus minoribus adamantibus singulae interseruntur. Aestimatae.

48. Par pugillarium armillarum floribus variegatum, ex quibus viginti partes maiores smaragdum unum in tabulam scalptum, viginti aliae minores duobus minoribus adamantibus
fl. 903.

53. Torquis aureus constans quadraginta globulis flosculis et encausto variatis cum smaragdo in tabulas sculpto minoribus adamantibus circumsepto, in cuius medio insigne sancti Spiritus conspicitur. Aestimatus.

49. Torquis aureus constans quadraginta globulis flosculis et encausto variegatis smaragdo unicuique in tabulam scalpto et circumsepto minoribus adamantibus inserto, ex quo pendet insigne sancti Spiritus fl. 660.

54. Torquis aureus ex septingentis quadraginta unionibus minoribus orbiculatis compositus quindecim transversibus viridi encausto illitis tribus minoribus adamantibus et duobus smaragdis illustratis distincta [s]. Aestimatus.

50. Torquis aureus ex septuaginta septingentis quadraginta unionibus minoribus orbiculatis compositus, distinctus quindecim transversibus viridi encausto illitis, quorum singulis tres adamantes minores et duo smaragdi inseruntur fl. 5400.

55. Cingulum constans ducentis quadraginta octo gemmis orbiculatis viginti transversis distinctum, quorum decem adamante uno singuli, alii decem minori smaragdo singuli interseruntur. Aestimatum.

51. Cingulum sive zona constans ducentis quadraginta octo gemmis orbiculatis viginti transversis laminis distinctum, quorum decem adamantem singuli, decem alii smaragdum minorem continent fl. 450.

56. Frontale vinculum albo encausto illitum quadraginta duabus constans partibus, ex quibus decem smaragdo uno in tabulas sculpto singulae adornantur, undecim aliae unione uno minore non eminente, reliquae partes minores duobus minoribus adamantibus singulae illigantur. Aestimatum.

52. Corimbus capillaris albo encausto illitus quadraginta duabus constans partibus, e quibus decem smaragdo uno in tabulam scalpto, undecim aliae unione uno minore hemisphericali componuntur, reliquis vero partibus minoribus inhaerent duo minores adamantes fl. 258.

57. Torquis aureus octo contextus catenulis, quarum unaquaeque unionem non eminentem (quorum unus deest) continet, septem alias smaragdo uno in umbonem sculpto singulas illigatas, cum octo laminis pensilibus smaragdinis et septem aliis adamantinis in triangulum sculptis. Aestimatus.

53. Torquis aureus octo contextus catenulis, quarum unaquaeque unionem unum non eminentem seu hemispheralem, septem aliae smaragdum unum in umbonem singulae continent, cum octo laminis pensilibus smaragdinis et septem aliis adamantinis fl. 500.

58. Torquis aureus encausto rubro et albo illitus quadraginta tribus contextus catenulis, quarum viginti duae viginti quatuor minoribus unionibus singulae, reliquae adamantibus in tabulas sculptis non profundo lapide similiter illustrantur. Aestimatus.

54. Torquis aureus encausto albo rubroque illitus quadraginta contextus catenulis, quarum viginti duae viginti quatuor minores uniones, octodecem aliae tres adamantes continent [*hic articulus cum sequenti coniunctim facit*] fl. 360.

59. Cingulum aliud viginti sex catenulis constans, quarum tredecim unionibus undecim, aliis [*s*] adamantibus duobus singulae illustrantur. Aestimatum.

55. Cingulum sive zona viginti sex catenulis constans, quarum tredecim unionibus undecim, aliae adamantibus duobus singulae construuntur.

60. Torquis aureus albo rubroque encausto illitus quadraginta quatuor catenulas continens, quarum undecim singulae sex minoribus adamantibus, viginti duo aliae catenulae minores duobus minoribus etiam pyropis (ex quibus defecit unus), undecim sunt [*s*] et aliae sex unionibus non eminentibus singulae intexuntur (ex unionibus deficit unus). Aestimatus.

56. Torquis aureus albo rubroque encausto imbutus quadraginta quatuor catenulas continens, quarum undecim sex minoribus adamantibus, viginti duo aliae duobus minoribus pyropis, undecim item et aliae sex unionibus hemisphericalibus singulae constant fl. 1530.

61. Torquis aureus encausto vario illitus viginti octo constans partibus, quarum quatuordecim adamante uno et duobus minoribus unionibus, undecim aliae piropo minore ac duobus unionibus minoribus singulae interseruntur. In medio illius torquis una est catenula maior, quam maior adamas inter quatuor pyropos et quinque uniones illigant. Aestimatus.

57. Torquis aureus encausto vario illitus viginti octo continens partes, quarum quatuordecim adamante uno et duobus minoribus [*unionibus?*], undecim aliae pyropo minori et duobus unionibus constant singulae. In medio torquis est catenula maior, cui maior adamas inter quatuor pyropos et quinque uniones inseritur fl. 720.

62. Torquis aureus encausto albo et nigro floribusque variis illitus centum triginta quinque globulis contextus, quorum singulos adamas unus illustrat (ex adamantibus unus deficit). Aestimatus.

58. Torquis aureus encausto albo et nigro floribusque variis illitus centum triginta quinque globulis constans, quorum unusquisque adamantem unum continet fl. 330.

63. Torquis aureus albo encausto illitus centum viginti sex compacta [*s*] partibus, ex quibus sexaginta tres quinque pyropis singulae, sexaginta tres aliae tribus tantum pyropis singulae attexuntur. E pyropis deficit unus. Aestimatus.

59. Torquis aureus albo encausto imbutus centum viginti sex compactum [s] partibus, e quibus sexaginta tres quinque pyropos singulae, sexaginta tres aliae tres tantum piropos continent fl. 1500.

64. Torquis aureus albo encausto illitus centum quatuor catenulas continens, inter quas quinquaginta duae uno singulae pyropo maiori, quinquaginta duae aliae duobus minoribus pyropis adornantur. Aestimatus.

60. Torquis aureus albo encaustatus centum et quatuor catenulas continens, inter quas quinquaginta et duae pyropo maiori singulae, aliae vero duobus pyropis minoribus componuntur fl. 1200.

65. Torquis aureus albo encausto illitus septuaginta tribus catenulis contextus, viginti septem scilicet uno maiori pyropo in umbonem sculpto, quem circumambiunt sex pyropi minores intertext[is?] et triginta sex aliis, quibus singulis pyropus minor in umbonem sculptus innectitur. Aestimatus.

61. Torquis aureus albo encausto illitus septuaginta tribus catenulis constans, quarum viginti septem unum maiorem pyropum in umbonem, quem circumambiunt sex pyropi minores, continent, triginta sex aliae pyropum minorem in umbonem singulae fl. 909.

66. Torquis aureus viridi atque albo encausto imbutus octoginta quinque continens partes, quarum media pyropo uno non ita parvo inter octo minores pyropos sigillatim illigatur, altera pars quinque minoribus pyropis. Aestimatus.

62. Torquis aureus viridi et albo encaustatus octoginta quinque constans partibus, quarum altera pars pyropum unum inter octo minores, altera quinque minores sigillatim continent fl. 780.

67. Catena unionibus compacta triginta septem contexta partibus, unaqua[e] que pars lineis tribus, linea sex unionibus constans. Has autem partes distinguunt triginta sex auri laminae planae, quibus singulis illigati sunt sex minores pyropi. Aestimatus [s].

63. Torquis ex unionibus compactus triginta septem contextus partibus, quaelibet pars lineis tribus, linea sex unionibus constat. Has autem partes disting[ui]unt triginta sex auri laminae planae, quibus singulis inserti sunt sex minores pyropi fl. 1260.

68. Torques aureus nigro alboque incausto imbutus quinquaginta duabus compositus partibus, ex quibus viginti sex inter octo minores pyropos uno maiori pyropo singulae intexuntur, viginti sex aliae unione uno non eminente inter octo minores pyropos ornantur. Aestimatus [abbreviatura obscura ulterius sequitur].

64. Torquis aureus nigro alboque encausto illitus quinquaginta duabus partibus compositus, ex quibus viginti sex inter octo minores pyropos unum maiorem pyropum, viginti sex aliae unionem unum hemisphaeralem inter octo minores pyropos continent fl. 1420.

69. Torquis aureus albo encausto illitus septuaginta quatuor continens partes, e quibus triginta septem singulae unione uno non eminente singulae, triginta septem aliae minore pyropo singulae quoque intextuntur. Aestimatus.

65. Torquis aureus albo encausto illitus septuaginta quatuor constans partibus, quarum triginta septem singulae unione uno hemispherali, triginta septem aliae minore pyropo inseruntur fl. 375.

70. Torquis aureus oblongus centum continens partes, inter quas viginti quinque uno singulae adamante, viginti quinque aliae partes uno singulae non eminenti unione illigantur, quinquaginta reliquis minor adamas singulis attexitur. Aestimatus.

66. Torquis aureus oblongus centum continens partes, inter quas viginti quinque singulae uno adamante, viginti quinque aliae uno unione hemispherali singulae pariter componuntur, quinque [!] aliis minor adamas singulis insertus est fl. 1305.

71. Torquis aureus albo rubroque imbutus encausto quatuordecim compactus partibus, quarum unicuique duo inseruntur adamantes, continet etiam quatuordecim unionum ordines, quilibet ordo quatuor lineis, quae/libet linea sexdecim unionibus constans. Aestimatus.

67. Torquis aureus albo rubroque imbutus encausto quatuordecim compactus partibus, quarum unicuique duo adamantes inserti sunt. Continet praeterea torquis quatuordecim unionum ordines, quilibet ordo sex lineis, quaelibet linea sexdecim unionibus constans fl. 900.

72. Torquis aureus unionibus minoribus consertus constans octo lineis et in summa mille octingentis et sexdecim unionibus. Aestimatus.

68. Torquis ex unionibus aureis laminis minoribus discriminatus constans octo ordinibus et in summa mille octingentis et sexdecim unionibus fl. 2724.

73. Torquis ex unionibus compactus nigro ↓filo↓ annulatis [?] ex auro catenatus mille centum septuaginta duos continens uniones. Aestimatus.

69. Torquis alter ex unionibus compactus ex auro catenatus mille centum et septuaginta duo[s] continens uniones fl. 1172.

74. Torquis aureus in formam globulorum albo encausto illitus ducentos et septuaginta duos continens uniones non eminentes. Aestimatus.

70. Torquis aureus in formam globulorum albo encausto illitus ducentos septuaginta duo[s] continens uniones hemisphaerales fl. 390.

75. Insigne cornu copiae maiori constans adamante in tabulam sculpto viginti aliis similis figurae, sex item aliis in alveolos sculptis, sex pyropis et tribus maioribus unionibus turbinatis nec eminentibus.

71. Monile cornu copiae maiori constans adamante in tabulam scalpto cum viginti sex aliis adamantibus minoribus, sex pyropis et tribus maioribus unionibus turbinatis fl. 39 000.

76. Insigne in formam aquilae albo encausto illitum maiorem continens adamantem in alveolos sculptum cum ducentis et septuaginta septem minoribus (e quibus unus deest), continet etiam tres uniones turbinatos pensiles. Aestimatum.

72. Clenodium formam aquilae referens albo encaustatum maiorem continens adamantem in alveolos sculptum cum ducentis et septuaginta septem minoribus et tribus unionibus turbinatis pensilibus fl. 750.

77. Insigne ad figuram navis encausto albo rubroque imbutam, in quo effigies quaedam conspiciuntur, cui unus adamas maior cum centum et duodecim aliis minoribus adamantibus tam in alveolos quam in tabulas sculptis intexuntur, cum pensili unione turbinato Scotico. Aestimatus [s].

73. Clenodium in formam navis albo encausto rubroque pictum, in quo effigies quaedam conspiciuntur, cui unus adamas maior cum centum et duodecim aliis minoribus tam in alveolos quam in tabulam sculptis inseritur, cum pensili unione Scotico turbinato fl. 720.

78. Sertum diversis encaustatum coloribus, in quo quinquaginta sex adamantes, musiae et papilioni insident. Aestimatum.

74. Sertum variis encaustatum coloribus, in quo quinquaginta sex adamantes, musiae et papilioni insident fl. 450.

79. Penna diversis encaustata coloribus sexaginta novem contexta adamantibus. Aestimata.

75. Crista seu penna diversis encaustata coloribus sexaginta novem continens adamantes fl. 300.

80. Monile pensile albo lineoque et rubro encausto imbutum maiorem continens adamantem cum triginta quinque minoribus, quatuor item uniones non eminentes pensiles. Aestimatum.

76. Clenodium seu monile pensile albo, lineo et rubro encausto illitum maiorem continens adamantem cum triginta quinque minoribus, quatuor item uniones hemisphaerales pensiles fl. 600.

81. Penna in formam serti viginti tribus adamantibus minoribus et viginti quatuor minoribus unionibus pensilibus compacta. Aestimata.

77. Crista in formam pennae viginti tribus adamantibus minoribus et viginti quatuor unionibus minoribus pensilibus compacta fl. 180.

82. Monile pensile satis parvum nigro encausto imbutum magnum continens adamantem pensilem, quem circumambiunt octo alii minores ↓adamantes↓ quatuor in alveolos, quatuor alii in tabulas sculpti cum duodecim aliis minoribus adamantibus. Aestimatum.

78. Monile pensile satis parvum nigro encausto imbutum magnum continens adamantem pensilem, quem circumambiunt octo alii minores adamantes quatuor in alveolos, quatuor in tabulam caesi cum duodecim aliis minoribus adamantibus fl. 240.

83. Insigne ad formam pennae, in qua cęlata ~~sunt~~ ↓est↓ icononica [s] pixis variis encaustata coloribus octo contexta adamantibus in tabulas sculptis, sexaginta novem minoribus, quatuor pyropis in tabulas sculptis et nonaginta sex item minoribus pyropis. Aestimatum.

81. Insigne ad formam pennae, in quo caelata est iconica pixis variis encaustata pigmentis octo contexta adamantibus in tabulas caesis et nonaginta sex minoribus pyropis, quatuor item pyropis in tabulas caesis et sexaginta novem minoribus fl. 1200.

84. Insigne ad formam cameli, cui insidet simia, maiori adamante in tabulam sculpto et tribus minoribus adamantibus, maiore item pyropo in tabulam sculpto et quatuor aliis minoribus contextum. Continet etiam illud octodecim minores adamantes, decem minores pyropos, in quorum medio est minor unio(,) et tres alii pensiles. Aestimatum.

82. Insigne ad formam cameli, cui insidet simia, maiori adamante in tabulam scalpto et tribus minoribus constans, maiori item pyropo in tabulam sculpto et quatuor aliis minoribus. Continet et octodecim minores adamantes, decem minores pyropos, in quorum medio est minor unio(,) et tres alii pensiles fl. 1350.

85. Insigne adamantinum adamante maiore in alveos sculpto medium occupan[te?] pyropus in umbonem sculptus in superiori residet, quos circumambiunt viginti alii

minores adamantes totidemque pyropi cum unione uno pensili. Aestimatum. [*Signum ad marginem sinistrum appositum*] +.

86. Insigne pensile fidei simulacrum referens, in cuius medio maior adamas cum tredecim aliis minoribus attexuntur. Pyropum item continet ac unionem unum cum tribus aliis minoribus pensilibus. Aestimatum.

83. Insigne pensile fidei simulacrum referens, in cuius medio maior adamas cum tredecim aliis minoribus insertus est. Pyropum etiam continet ac unionem cum tribus aliis pendulis fl. 780.

87. Insigne stemmatum domus Austriacae duobus constans pyropis in tabulas sculptis, in medio quorum magnus emicat adamas decem aliis minoribus insertus. Duos etiam habet minores adamantes pensiles, duos pyropos in triangulum sculptos et tres alios uniones. Aestimatum.

79. Insigne ad formam pennae, in quo caelata sunt stemmata domus Austriacae, duobus constans pyropis in tabulam caesis, in medio quorum magnus emicat adamas decem minoribus aliis insertus. Duos etiam habet minores adamantes pensiles, duos pyropos in triangulum caesos et tres uniones fl. 300.

88. Insigne aliquod satis parvum insigne aquilae referens, in quo caelata sunt stemmata Austriacae domus, viginti novem minoribus contextum adamantibus et novem pyropis cum duobus minoribus unionibus. Aestimatum.

80. Insigne aliquod satis parvum insigne aquilae referens, in quo caelata sunt stemmata domus Austriacae, viginti novem compactum adamantibus minoribus, novem pyropis et duobus unionibus fl. 135.

89. Monile pensile maiori insignitum saphyro, in suprema eius parte illigatus est maior pyropus in tabulas sculptus cum unione turbinato pensili. Aestimatum.

[84.] Monile pensile maiori insignitum saphyro, in suprema cuius parte conspicitur maior pyropus in tabulas caesus cum unione turbinato pensili fl. 16 500.

90. Insigne ad plumae formam albo nigroque encausto illitatum pyropo in tabulam sculpto constans, quem circumambiunt sex alii minores(,) cum septuaginta novem aliis piropis minoribus diversae magnitudinis et quinque laminis pensilibus pyropis illigat/is?]. Aestimatum.

[85.] Insigne ad plumae formam albo nigroque encausto illitum constans piropo in tabulam scalpto, quem circumambiunt sex alii minores(,) cum septuaginta novem aliis pyropis minoribus diversae magnitudinis et quinque laminis pensilibus pyropis conspicuis fl. 945.

91. Stella aurea pyropo constans in tabulam sculpto octo adamantibus circumtexto, quatuor in tabulas, in triangulum quatuor caelatis, quinquaginta sex minoribus adamantibus et quadraginta pyropis illigat[is?]. Aestimata.

86. Stella aurea piropo constans in tabulam scalpto octo adamantibus circumsepto, quatuor in tabulas, in triangulum quatuor caesis, quinquaginta item et sex minoribus adamantibus et quadraginta pyropis fl. 300.

92. Insigne ad formam plumae maiori smaragdo, quem quatuor minores uniones ambiunt et quinque minoribus smaragdis illustratum continet [ss], idem duos adamantes in tabulas caelatos et tres uniones turbinatos pensiles cum duabus laminis pensilibus, quibus intexti sunt minores adamantes, et sexdecim alios minores adamantes ↓pennam↓ cingentes. Aestimatum.

87. Insigne ad formam plumae constans maiori smaragdo, quem quatuor minores uniones ambiunt et quinque minores smaragdi, duobus item adamantibus in tabulam caesis et tribus unionibus turbinatis pensilibus cum duabus laminis pensilibus, quibus inserti sunt minores adamantes, et sexdecim aliis minoribus adamantibus pennam cingentibus fl. 800.

93. Insigne aliud in formam pennae maiori contextum smaragdo in alveolos sculpto aliis octo minoribus totidemque adamantibus circumsepto. Residuum pennae illigant septendecim minores adamantes et octodecim smaragdi minores. Ab extremo pennae smaragdus turbinatus in alveolos sculptus pendet. Aestimatum.

88. Insigne aliud in formam pennae maiorem continens smaragdum in alveolos caesum octo minoribus totidemque adamantibus circumseptum. Residuum pennae continet septemdecim minores adamantes et octodecim smaragdos minores. Ab apice pennae pendet smaragdus turbinatus in alveolos caesus fl. 450.

94. Crux aurea septem smaragdis in tabulas sculptis intexta cum smaragdo turbinato pensili.

89. Crux aurea septem smaragdis in tabulam scalptis constans cum alio smaragdo turbinato pensili fl. 600.

95. Nodus aureus pectoralis, ex quo pendet iconica pixis, in cuius medio maior pyropus inseritur, quem circumambiunt quatuordecim minores adamantes, novemdecim pyropi et alii etiam triginta sex minores adamantes. Pixidi alligatus est pyropus maior quindecim adamantibus minoribus circumseptus, circum pixidem inserti sunt quatuor alii piropi in tabulas caesi cum novem aliis minoribus et triginta quatuor adamantibus minoribus. Aestimatus.

90. Ligula seu nodus aureus, ex quo pendet iconica pixis, in cuius medio maior insertus est pyropus, quem circumambiunt quatuordecim minores adamantes, novemdecim [pyropi et alii etiam triginta sex minores adamantes]. Pixidi insertus est

pyropus maior quindecim minoribus [adamantibus?] circumseptus, circum pixidem inserti sunt quoque quatuor pyropi cum novem aliis minoribus et triginta quatuor minutis adamantibus fl. 900.

96. Nodus aureus albo incausto illitus, cuius in medio insertus est pyropus maior in tabulam sculptus centum et decem aliis pyropis diversae magnitudinis circumseptus. Aestimatus.

91. Nodus aureus albo encausto illitus, cuius in medio insertus est maior pyropus in tabulam sculptus centum et decem aliis minoribus diversae magnitudinis circumseptus fl. 900.

97. Nodus aureus, ex quo pendet iconica pixis, albo encausto floribusque imbutus, in cuius medio illigatus pyropus maior in tabulam sculptus quinquaginta et uno pyropis minoribus circumseptus. Pixidem vero mediam occupat pyropus maior viginti tribus minoribus circumseptus. Aestimatus.

92. Nodus aureus, ex quo pendet iconica pixis, albo encausto floribusque imbutus, in cuius medio insertus est pyropus maior in tabulam sculptus quinquaginta et uno pyropis minoribus circumseptus. Pixidem vero mediam occupat pyropus maior viginti tribus minoribus alligatus fl. 400.

98. Nodus in rosae figuram albo aliisque coloribus incaustatus, in medio cuius intextus est pyropus maior in tabulam sculptus triginta ↓septem↓ aliis pyropis minoribus circumseptus. Aestimatus.

93. Nodus in rosae formam diversis variegatus coloribus, in cuius medio residet pyropus maior in tabulam sculptus triginta septem minoribus circumseptus fl. 390.

99. Nodus ex smaragdis diversis encaustatus coloribus, ex quo pendet iconica pixis, in medio eius nodi intextus est maior smaragdus in tabulam sculptus octo minoribus adamantibus circumseptus. Ambitus nodi viginti uno smaragdis illigatus, quas [s] circumambiunt septuaginta adamantes. Pixidis in medio smaragdus maior in alveolos sculptus inseritur, quem novem minores in tabulam caelati ambiunt cum aliis, item octo minutis smaragdis et quatuor minoribus adamantibus. Hos omnes etiam septuaginta septem et alii minores adamantes circumsepiunt. Pendent ex illo nodo auri laminae smaragdis et duodecim minoribus adamantibus intersitae. Aestimatus.

100. Nodus alter, ex quo pendet iconica pixis, albo et nigro encausto illitus, in cuius pixidis medio videre est smaragdum maiorem in tabulam sculptum novem

minoribus smaragdus et sexaginta tribus adamantibus minoribus circumseptum. Nodi in medio inseritur smaragdus maior quadraginta etiam minimis aliis adamantibus permixtum, unio turbinatus ex nodo pendet. Aestimatus.

94. Nodus alter, ex quo dependet iconaria pixis, albo et nigro encaustatus, in cuius pixidis medio emicat smaragdus unus maior in tabulam scalptus novem minoribus circumseptus et sexaginta tribus adamantibus. In medio autem nodi insertus est smaragdus maior quadraginta etiam minutis adamantibus permixtus cum unione turbinato pensili fl. 240.

101. Pixis iconica, in cuius medio intextus est maior adamas in tabulam sculptus inter octo alias minores tabulas undecim minoribus adamantibus circumseptus. In pixidis corona decem minores adamantum tabulae cum tribus adamantibus minoribus in alveolos sculptis intexuntur. Ex pixide pendet auro caelatus adamas tredecim minoribus circumseptus. Aestimata.

95. Pixis iconaria, in cuius medio insertus est adamas maior in tabulam caesus inter octo alias minores adamantinas tabulas undecim minoribus adamantibus circumseptus. In pixidis corona decem minores adamantum tabulae cum tribus adamantibus minoribus in alveolos scalptis continentur. Ex pixide dependet in auro adamas tredecim minoribus circumseptus fl. 1800.

102. Pixis iconica altera chalibe elaborata acuminatum habens adamantem in medio quinquaginta novem aliis minoribus circumseptum. Aestimata.

96. Pixis iconaria altera ex chalibe acuminatum habens adamantem cum quinquaginta novem aliis minoribus fl. 1350.

103. Pixis iconica, in qua archiducis Leopoldi effigies expressa est, cui corona superimposita est. Effigiem circumambiunt novem non minores adamantes cum decem minoribus, coronae attextuntur quatuordecim alii adamantes diversae magnitudinis. Aestimata.

97. Pixis iconaria, in qua archiducis Austriaci effigies expressa est corona superimposita. Effigiem circumambiunt novem non minores adamantes cum decem minoribus, coronae autem inserti sunt quatuordecim minores adamantes fl. 450.

104. Pixis iconica floribus variata, cui intexti sunt quatuor maiores adamantes in alveolos sculpti cum aliis quinque minoribus. Aestimata.

98. Pixis iconaria altera floribus variegata, cui intexti sunt quatuor maiores adamantes in alveolos scalpti cum aliis quinque minoribus fl. 12 000.

105. Pixis iconica diversis encaustata coloribus, cuius in medio residet magnus adamas in tabulam sculptus sexdecim aliis circumseptus. Ambitum pixidis intexunt

quatuor maiores pyropi cum quatuor minoribus, quos circumdant quadraginta sex minores adamantes. Pensilis item est pyropus in tabulam sculptus. Superimpositam vero coronam illigant cum maiori adamante in medio in alveolos sculpto tres alii minores triangulares et tres minores pyropi sexdecim minoribus adamantibus circumdati. Aestimata.

99. Pixis iconaria diversis encaustata coloribus, cuius in medio residet magnus adamas in tabulam sculptus sexdecim aliis circumseptus. Ambitum pixidis componunt quatuor maiores pyropi cum quatuor minoribus, quos circumdant quadraginta sex minores adamantes. Pensilis item est pyropus in tabulam sculptus. Superimpositam vero coronam illigant cum maiori adamante in alveolos sculpto tres alii minores triangulares et tres minores pyropi sexdecim minoribus adamantibus circumdati
fl. 4000.

106. Nodus ex auro levigato constans ducentis et triginta unionibus diversae magnitudinis. Aestimatus.

100. Nodus ex auro levigato constans ducentis et triginta unionibus diversae magnitudinis
fl. 300.

107. Nodus pectoralis in septem rosas distinctus coloribus diversis fundo albo variegatis, quarum unicuique inserti sunt triginta sex minores adamantes. Aestimatus.

101. Nodus in septem rosas distinctus coloribus depictus floribusque fundo albo variegatus, quarum unicuique inserti sunt triginta sex minores uniones
fl. 1400.

[Ascriptio ad marginem sinistrum posita] +NB. IC.

108. Nodus alter pectoralis in septem rosas diversis floribus incrustatas distinctus, quibus singulis illigati sunt triginta unum *[s]* pyropi. Aestimatus.

102. Nodus alter in septem rosas distinctus diversis floribus encaustatus, quibus singulis inserti sunt triginta unum *[s]* pyropi
fl. 500.

[Ascriptio ad marginem sinistrum posita] +NB. IC.

109. Nodi duo pectorales albo et nigro colore incaustati, quorum unusquisque viginti ~~septem~~ ^{↓supra↓} unum unionibus non prominentibus diversae magnitudinis ^{↓intextus est↓}. Aestimati.

103. Nodi duo albo et nigro encausto illiti, quorum unusquisque viginti supra unum continet uniones. Hic articulus cum sequentibus duobus [*id est numeris 104 et 105 coniunctim facit*] fl. 390.

110. Quinque nodi pectorales albo et nigro incaustati, quorum singuli[s] septendecim uniones non eminentes inserti sunt. Aestimati.

104. Quinque nodi albo et nigro encaustati, quorum singuli septemdecim unionibus hemisphericalibus constant.

111. Duo nodi pectorales alii minores albo et nigro encausto illiti, quorum singuli tredecim unionibus minoribus illigantur. Ex unionibus unus deest. Aestimati.

105. Nodi duo alii minores albo et nigro encausto illiti, quorum singuli tredecim minores adamantes ↓uniones↓ continent.

112. Inauris pendula rosa constans sex adamantibus in alveolos sculptis, in medio quorum minor est intersitus intexta cum lamina aurea pensili. Insuper nodus est floribus incrustatus duodecim minoribus adamantibus intextus. Aestimata.

106. Inauris pendula rosa constans sex adamantibus inspersas [s], in medio quorum minor est intersitus cum lamina aurea pensili. Insuper nodus est floribus variegatus duodecim minoribus adamantibus constans fl. 450.

113. Pixis iconica novem pyropis minoribus instructa cum lamina aurea pensili duodecim minoribus pyropis circum maiorem contexta. Aestimata.

107. Pixis iconaria novem minoribus pyropis constans cum lamina aurea pensili duodecim minoribus pyropis circum maiorem continenti [s] fl. 100.

114. Capillorum discriminalis acus, in extremitate cuius intextus est unio, quem circumdant triginta et unum minores adamantes; pendent ex acu in auro incrustato insitus minor adamas turbinatus, quem circumambiunt quatuordecim minores adamantes cum duobus unionibus turbinatis a latere pensilibus. Pendet etiam et alius adamas cum tribus unionibus turbinatis pensilibus; connexit illos uniones pensilis catenula adamante uno in alveolos sculpto illustrata. Aestimata.

[*Ascriptio ad marginem sinistrum eadem manu apposita*] Acum hoc articulo contentam pro xeniis dedit serenissimus rex reginae serenissimae anno 1648. [*Signum aliquod obscurum ascriptioni suppositum etiam exstat.*]

115. Inauris aurea septemdecim minoribus pyropis intersita, ex qua pendent auri laminae novem minoribus pyropis contextae. Aestimata.

108. Inauris altera aurea septemdecim minoribus pyropis intersita, ex qua pendent auri laminae novem minoribus pyropis contextae fl. 45.

116. Inauris aurea smaragdo maiori constans, cui corona superimposita est(,) illigata undecim minoribus smaragdis; ex maiori smaragdo pendet adamas in alveolos sculptus. Aestimata.

109. Inauris smaragdo constans, cui corona superimposita est(,) undecim minores smaragdus continens; ex maiori smaragdo dependet adamas in alveolos sculptus
fl. 450.

117. Inauris altera constans adamante in triangulum sculpto, quem circumsepiunt decem alii minores adamantes. Aestimata.

118. Inauris altera decem minutis adamantibus intersita. Aestimata.

119. Manus aurea encausto albo illita, cui innectitur armilla tribus adamantibus contexta, ex qua pendet pyropus in tabulam sculptus. Aestimata.

110. Manus aurea encausto albo illita, cui annectitur armilla adamantibus tribus contexta, ex qua pendet pyropus in tabulam caesus.

120. Manus altera aurea, cui nectitur armilla sex minoribus adamantibus compacta; ex manu pendet auri lamina tribus pyropis in tabulas sculptis et viginti novem minoribus adamantibus circumseptis [composita?]. Aestimata.

111. Manus altera aurea, cui annectitur armilla sex minoribus compacta adamantibus; ex manu pendent auri laminae tribus pyropis in tabulas sculptis et viginti novem minoribus adamantibus circumseptis compositae [*hic articulus cum praecedenti coniunctim facit*]
fl. 300.

121. Unio turbinalis [*s*] sexdecim minoribus adamantibus et undecim pyropis coronatus. Aestimatus.

112. Unio turbinatus sexdecim minoribus adamantibus et undecim pyropis coronatus
fl. 240.

122. Manus aurea encausto albo imbuta, cui nectitur armilla pyropis contexta, ex qua pendet pyropus in umbonem sculptus. Aestimata.

113. Manus aurea encausto albo illita, cui nectitur armilla pyropis contexta, ex qua pendet pyropus in umbonem caesus
fl. 18.

123. Inauris pendula constans duabus coronis, ex quibus pendent decem laminae smaragdis in umbonem sculptis contextae, uno tamen turbinato. Aestimata.

114. Inauris pendula constans duabus coronis, ex quibus pendent decem laminae aureae smaragdis in umbonem contextae, uno tamen turbinato
fl. 450.

124. Inauris ex saphyro violaceo corniculato constans, ex quo pendet saphyrus alter minor. Aestimata.

115. Inauris altera ex saphyro violaceo corniculato constans, ex quo pendet saphirus alter minor
fl. 66.

125. Rosa, deficit.

126. Rosa aurea albo encausto imbuta continens in medio pyropum cum triginta quinque aliis rosam ambientibus. Aestimata.

116. Rosa aurea albo encausto imbuta continens in medio pyropum cum triginta quinque aliis rosam cingentibus
fl. 200.

127. Insigne parvum maiorem continens smaragdum, quem ambiunt octo minores. Aestimatum.

117. Insigne parvum maiorem continens smaragdum, quem ambiunt octo minores
fl. 30.

128. Penna ad modum serti albo, nigro viridique incausto imbuta undecim continens uniones non prominentes cum octo aliis minoribus orbiculatis. Aestimata.

118. Penna ad modum serti seu cristae albo aliisque coloribus encaustata undecim continens uniones non eminentes cum octo aliis minoribus rotundis fl. 60.

129. Penna altera in modum serti nigro, caeruleo et viridi incrustata pigmento viginti septem unionibus diversae magnitudinis contexta. Aestimata.

119. Crista altera in modum serti nigro, caeruleo et viridi encaustata viginti septem unionibus diversae magnitudinis constans
fl. 72.

130. Torquis aureus sexaginta quatuor constans globulis aureis floribus incaustatis, quorum singulis insitus est unus pyropus. Aestimatus.

120. Torquis aureus sexaginta quatuor globulis constans floribus variegatis, quorum singulis insertus est unus pyropus
fl. 600.

131. Torquis aureus in nigro encausto imbutus triginta constans partibus, ex quibus septem non minores adamantes in tabulam sculpto illigantur, octo alias unio non eminent singular illustrat, ex qua [s] pendent in auro caelati quindecim minores adamantes in tabulam sculpti. Aestimatus.

121. Torquis aureus triginta partibus constans, ex quibus septem non minori adamante in tabulam caeso constant, octo aliae unionem hemisphaeralem singulae continent, ex qua [s] pendent in auro quindecim minores adamantes
fl. 450.

132. Torquis octoginta unionibus minoribus filo traiectis [constans], ex quo pendent novendecim minores adamantes in auro caelati. Aestimatus.

122. Torquis octoginta minoribus unionibus filo traiectis constans, ex quo pendent novemdecim adamantes fl. 255.

133. Torquis aureus triginta duobus globulis floribus incrustatis constans, quorum sedecim adamantibus unum in tabulam sculptum singuli continent, sexdecim alii pyropum unum. Aestimatus.

123. Torquis aureus triginta duobus globulis floribus encaustatis constans, quorum sexdecim adamantem unum in tabulam sculptum, sexdecim alii pyropum unum continent singuli fl. 675.

134. Torques aureus viridi encausto imbutus sexdecim constructus partibus, quarum unaquaeque octo uniones minores continet, in medio torquis inseritur unio maior non eminens. Aestimatus.

124. Torquis aureus viridi encausto imbutus sexdecim continens partes, quarum unaquaeque octo uniones minores habet, in medio torquis insertus est unio maior non eminens fl. 270.

135. Frontalis fascia aurea continens quatuordecim partes, quarum unaquaeque quinque minoribus adamantibus quatuorque minoribus pyropis instruuntur [s], duodecim alias illigant singulas novem uniones filo contexti. Aestimata.

125. Corymbus sive frontalis fascia aurea continens quatuordecim partes, quarum unaquaeque quinque minoribus adamantibus et quatuor minoribus pyropis instruitur, duodecim aliae novem unionibus filo traiectis constant fl. 852.

136. Frontalis fascia nigro alboque encausto illita triginta quatuor continens partes, quarum singulis intexitur adamas, triginta tribus aliis minoribus illigantur duo minores adamantes. Aestimata.

126. Corymbus alter capillaris nigro alboque encausto delibutus triginta quatuor continens partes, quarum unicuique insertus est adamas, triginta tribus aliis minoribus partibus duo minores adamantes inserti sunt fl. 450.

137. Frontalis fascia aurea albo encausto illita viginti quatuor continens partes, quarum unicuique inseritur minor pyropus. Aestimata.

127. Corymbus encaustatus viginti quatuor continens partes, quarum unicuique insertus est minor pyropus fl. 240.

138. Frontale vinculum aureum rosis incaustatum viginti quinque continens laminas, quarum duodecim singulae minori illigantur adamante, undecim aliae singulae unione uno non eminente. Aestimatum.

128. Corymbus encaustatus viginti quinque compositus partibus, quarum duodecim adamantem minorem, undecim aliae unionem hemisphaeralem continent fl. 180.

139. Frontale vinculum rosis albis incrustatum, deficit.

140. Frontale aliud vinculum rosis albis nigro mixtis incaustatum novendecim constans partibus, e quibus decem uno adamante singulae inseruntur, novem alias singulas sex uniones non eminentes mixti duodecim minoribus adamantibus illigant. Aestimatum.

129. Corymbus rosis albis nigro mixtis encaustatus novemdecim constans partibus, e quibus decem adamantem unum, novem aliae uniones sex mixtos duodecim adamantibus continent fl. 390.

141. Vitta coronalis aurea novemdecim continens partes, quarum quinque adamante uno in tabulas caeso, quem ambit corniculata auri lamina undecim adamantibus minoribus intexta, illigantur, quinque alias singulas illustrat pyropus unus in tabulam caesus, quem circumdat etiam corniculata auri lamina novem insita adamantibus duobus in alveolos caesis, novem alias formam stellarum referentes singulas componit pyropus unus pensilis et quindecim minores adamantes. Aestimata.

130. Corimbus aureus novemdecim continens partes, quarum quinque adamante uno in tabulam scalpto, quem ambit circulata auri lamina undecim minoribus adamantibus contexta, quinque aliae piropum unum in tabulam caesum, quem circumdat auri lamina novem adamantibus composita, novem aliae formam stellarum referentes pyropo uno pensili et quindecim minoribus adamantibus compositae fl. 3000.

142. Frontale vinculum auro incatenatum triginta tribus compactum laminis, quarum sexdecim singulae minori adamante in tabulam caeso, septendecim aliae in pyropo uno instruuntur. Aestimatum.

131. Corymbus auro incatenatus triginta tribus compactus laminis, quarum sexdecim minori adamante, septemdecim aliae in pyropo uno instruuntur fl. 420.

143. Frontale aliud vinculum unionibus ac laminibus aureis viridi incrustatis consertum constans viginti novem lineis, quaeque linea octo unionibus, quas viginti octo transversa ex auro viridi encausto illito distinguunt. Aestimatum.

132. Corimbus capillaris unionibus ac laminis aureis compactus constans viginti novem lineis, quaelibet linea octo unionibus, quas viginti octo transversae laminae encaustatae distingunt fl. 300.

144. Tres catenae annulis minoribus ex auro encausto viridi imbuto contextae, quorum [s] unicuique uniones septuaginta unum illigantur. Est et alius margaritarum

torques quartus eiusdem operis, qui supra sexaginta tantum continet uniones. Aestimatae.

133. Tres catenae annulis minoribus encaustatis compositae, quarum unicuique uniones septuaginta unum inseruntur. Est et alius torques quartus eiusdem operis qui supra sexaginta tantum continens uniones fl. 750.

145. Quatuor unionum ordines, ex quibus unus constat centum quadraginta duobus unionibus, alter centum quinquaginta tribus, tertium centum quinquaginta septem, quartum centum quinquaginta quatuor. Aestimati.

134. Quatuor unionum ordines, ex quibus unus constat centum quadraginta tribus, alter centum quadraginta duobus, tertium centum quinquaginta septem, quartum centum quinquaginta quattuor fl. 5454.

[Ascriptio ad marginem sinistrum posita] +NB. IC.

146. Pugillares armillae duae ex unionibus compactae, unaquaeque tribus lineis, linea quaelibet viginti septem unionibus constans. Aestimatae.

135. Par pericarpiorum ex unionibus compactum, unumquodque tribus lineis, linea quaelibet viginti septem unionibus constans fl. 540.

147. Linea longa ex unionibus conserta quadringentos septuaginta uniones continens. Aestimata.

136. Linea longa ex unionibus compacta continens quadringentos et septuaginta uniones fl. 2500.

148. Lineae duae ex minutis unionibus consertae annulis aureis encausto illitis incatenatae trecentos octoginta quatuor continentes uniones. Aestimatae.

137. Lineae duae ex minutis unionibus catenatae auro encaustato trecentos octoginta quatuor continen[te]s uniones fl. 360.

149. Duo maiores uniones turbinati auro incrustato inserti. Aestimati.

138. Tres maiores uniones turbinati auro encaustato inserti fl. 22 500.

150. Pugillares armillae duae ex unionibus et pyropis contextae octo continentes partes, quarum unaquaeque sex minoribus pyropis intexitur, octo item unionum lineis, quarum unaquaeque linea viginti quatuor continet uniones. Aestimatae.

139. Par pericarpiorum ex unionibus et pyropis octo continens partes, quarum unaquaeque sex minoribus pyropis constant, octo item unionum lineis disting[ui]untur, quarum singulae viginti quatuor continent uniones fl. 384.

151. Pugillares armillae duae aureae albo incausto illitae viginti octo partes incatenatas continentes, singulae quarum pyropo uno in tabulam sculpto illigantur. Aestimatae.

140. Par pericarpiorum sive armillarum pugillarium ex auro encaustato viginti octo partibus constans, quarum singulae pyropum unum in tabulam sculptum continent
fl. 240.

152. Pugillares armillae duae aliae in rosarum formam nigro et albo incrustatae pigmento, quarum decem adamante uno, decem aliae unione uno non eminente singulae instruuntur. Has autem distinguunt viginti annuli, quorum quilibet adamante minuto illigatur. Aestimatae.

141. Par pericarpiorum in rosarum formam encausto imbutum, quarum decem adamantem unum, decem aliae unionem hemisphaeralem continent. Has autem distinguunt viginti annuli, quorum singulis adamas minor insertus est
fl. 300.

153. Pugillares armillae duae catenulis consertae quadraginta octo minoribus adamantibus totidemque pyropis contextae. Aestimatae.

142. Par pericarpiorum catenulis compactum quadraginta octo minores adamantes totidemque pyropos continens
fl. 500.

154. Pugillares armillae duae aureae encausto viridi illitae quadraginta unionibus non eminentibus consertae. Aestimatae.

143. Par pericarpiorum encausto viridi imbutum quadraginta unionibus hemisphaeralibus constans
fl. 200.

155. Inaurium par, unaquaeque constans maiori adamante acuminato circumdato viginti aliis minoribus, ex quibus pendet adamas in auro transcaelato nigro alboque incrustato. Aestimatum.

144. Par inaurium, unaquaeque quarum maiori adamante acuminato viginti aliis minoribus circumsepto constat et uno adamante in auro encaustato pensili
fl. 3600.

156. Inaurium par alterum, quarum unaquaeque adamantem maiorem in tabulam sculptum circumdatum novendecim minoribus adamantibus continet. Ex eis pendent in auro caelati adamantes duo in alveolos caesi, quos circumambiunt quatuordecim alii minores. Aestimatum. [*Signum ad marginem sinistrum appositum*] +.

157. Inaurium par alterum ex auro albo nigroque incrustato, quarum unicuique inseritur adamas maior in amigdali formam cum tribus auri laminis pensilibus. Aestimatum.

145. Inaurium par ex auro encaustato, quarum unicuique insertus est adamas maior turbinatus cum tribus auri laminis pensilibus fl. 600.

158. Inaurium par aliud aureum turbinatum quinquaginta quinque adamantibus unicuique inaurium insertis. Aestimatum.

146. Inaurium par aliud in piri formam quinquaginta quinque adamantibus unicuique inaurium insertis compositum fl. 600.

159. Inaurium par alterum aureum turbinatum, quarum unaqua[e]que viginti novem minoribus adamantibus illigatur. Ex quibus adamantibus desunt duo.

148. Inaurium par alterum in piri formam, quarum quaelibet viginti novem adamantes continet fl. 200.

160. Inaurium par alterum chalibe caelatum, cuius inauris unaquaeque adamantem in alveolos sculptum octo aliis minoribus circumdatum adamantibus continet. Nodo insuper illigatur tres etiam minores adamantes continens [s]. Aestimatum.

147. Inaurium par aliud chalibe caelatum, quarum quaelibet adamante uno in alveolos scalpto cum octo aliis minoribus constat. Nodo insuper inserti sunt tres etiam minores adamantes fl. 400.

161. Inaurium par aliud in auro transcaelato characterem referens duplicis C tredecim continens adamantes minores cum tribus minutis unionibus. Aestimatum.

149. Inaurium par aliud in auro transcaelato characterem referens duplicis C tredecim continens adamantes minores cum tribus minutis unionibus fl. 180.

162. Inaurium par aureum ad modum ephippiorum albo encausto imbutum(,) unaqua[e]que quatuor minoribus adamantibus instructa (ex quibus deest unus). Ex unaquaque pendent tres uniones. Aestimatum.

150. Inaurium par aureum ad modum ephippiorum albo encaustatum, quarum quaelibet quatuor minores adamantes et tres uniones pensiles continet fl. 45.

163. Inaurium par ad modum minoris nexus albo et viridi incausto imbutum, nexui cuilibet inseritur unus pyropus minor cinctus decem minutis adamantibus (deficit unus adamas) et ex eo pendet ex auro transcaelato pyropus unus in tabulam sculptus viginti minoribus adamantibus circumdatus. Aestimatum.

151. Inaurium par aliud ad modum minoris nexus albo encaustatus [s] et viridi pigmento, cuilibet [s; lege: quilibet ?] nodus piropo uno cum decem minutis adamantibus constat, pensilem item piropum unum cum viginti minoribus adamantibus continet fl. 600.

164. Inaurium par alterum nigro illitum encausto, constans quaelibet pendulo pyropo maiori quatuordecim minutis adamantibus circumsepto in auro transcaelato. Suprema cuiusque inauris pars quinque adamantibus etiam in auro transcaelato inseruntur [s]. Aestimatum.

152. Inaurium par alterum encaustatum, constans quaelibet pendulo pyropo maiori cum quatuordecim minoribus adamantibus. Supremum cuiusque inauris quinque adamantibus constat fl. 200.

165. Inaurium par turbinatarum ex auro, constans quaelibet inauris quindecim adamantibus minoribus et undecim pyropis (desunt et unus adamas et unus pyropus). Aestimatum.

153. Inaurium par aliud in piri formam, constans quaelibet inauris quindecim adamantibus et undecim pyropis fl. 180.

166. Inaurium par alterum ex auro encausto nigro illito, quarum unaquaeque saphiro uno violaceo in tabulam caeso septemdecim minoribus adamantibus circumdato contextitur; pendent ex qualibet tres auri laminae. Aestimatum. [*Signa ad marginem sinistrum apposita*] +++.

167. Inaurium par alterum ex auro nigro alboque illitum encausto, unaquaeque quatuor adamantibus et quinque pyropis intexta cum tribus unionibus pendulis. Aestimatum.

154. Inaurium par alterum encaustatum, unaquaeque quatuor adamantibus et quinque pyropis constans cum tribus unionibus pendulis fl. 300.

168. Inaurium par aureum nigro incrustatum, quarum quaelibet pyropum maiorem septem minoribus adamantibus intersitum cum tribus unionibus ex unoquoque pensilibus [continet?]. Aestimatum.

155. Inaurium par encaustatum nigro pigmento, quarum quaelibet pyropum maiorem cum septem adamantibus et tribus unionibus pensilibus constat [s; lege: continet] fl. 210.

169. Inaurium par ex auro nigro illito pigmento, quarum unaquaeque ex pyropo in tabulam caeso novem aliis minoribus intersito cum minoribus pyropis ex auro pensilibus componitur. Aestimatum.

156. Inaurium par ex auro encaustato, quarum unicuique pyropus in tabulam scalptus cum novem minoribus aliis insertus est, tres continet etiam pyropos pensiles fl. 100.

170. Inaurium par alterum ex auro ad modum aviariae caveae, unaquaeque sex minoribus pyropis et septem minutissimis unionibus intexta. Aestimatum.

157. Inaurium par ad modum aviariae caveae, unaquaeque continens sex minores pyropos et septem minutissimos uniones fl. 15.

171. Inaurium par smaragdis duobus turbinatis ex auro albo encausto illito pensilibus. Aestimatum.

158. Inaurium par smaragdis duobus turbinatis ex auro pensilibus constans fl. 75.

172. Inaurium par aliud ex smaragdis duobus ad formam amygdali ex auro albo incrustato pensilibus. Aestimatum.

159. Inaurium par aliud constans ex smaragdis duobus in amigdali formam ex auro encaustato pensilibus fl. 45.

173. Inaurium par aliud ex duobus minoribus smaragdis in amigdali formam ex auro albo incrustato pensilibus. Aestimatum.

160. Inaurium par aliud ex duobus minoribus smaragdis in amigdali [formam] ex auro encaustato pensilibus fl. 36.

174. Inaurium par in ~~vrae~~ ↓uvae↓ formam ex auro, quarum utraque minutissimis smaragdis in umbonem sculptis suspensa est. Aestimatum.

161. Inaurium par uvarum figuram referens ex auro, quarum utraque minutissimis smaragdis in umbonem componitur fl. 60.

175. Inaurium par aliud ex duobus smaragdis in modum amigdali et in alveolos caesis, quos circumsaepiunt viginti minores adamantes. Aestimatum.

195. Inaurium par constans smaragdis turbinatis duobus in alveolos scalptis et viginti minoribus adamantibus circumductis fl. 600.

176. Inaurium par aliud in coronarum figuram, quaelibet corona duobus minoribus adamantibus totidemque smaragdis intexitur, in medio coronae pendet smaragdus in amigdali formam. Ex smaragdo pendent quoque in auro transcaelato tres smaragdi et duo adamantes. Circum coronam pendent etiam duae ex auro laminae adamantibus, duae aliae smaragdis intersitae. Aestimatum.

162. Inaurium par aliud in coronarum figuram, quaelibet corona duobus minoribus adamantibus totidemque smaragdis intexitur, in medio coronae pendet smaragdus in amigdali formam, ex smaragdo pendent quoque tres smaragdi et duo adamantes. Circum coronam pendent etiam duae ex auro laminae, quae smaragdos et adamantes continent fl. 150.

177. Annulus aureus ex maiori adamante in conum sculpto nigro imbutus incausto et umbilico falcato insertus. Aestimatus. [*Signum ad marginem sinistrum appositum*] +.

178. Annulus aureus ex pyropo in tabulam caeso umbilico insertus falcato et albo illitus pigmento. Aestimatus.

163. Annulus aureus ex pyropo in tabulam caeso umbilico insertus falcato albo encausto depicto fl. 700.

179. Annulus aureus ex pyropo in tabulas [*s*] caeso, cuius umbilicus albo nigroque pigmento agglutinatus est. Aestimatus.

164. Annulus ex piropo in tabulam caeso, cuius umbilicus albo nigroque pigmento agglutinatus est fl. 600.

180. Annulus minor ex minore pyropo diversis coloribus incrustatus. Aestimatus.

165. Annulus ex minori pyropo diversis coloribus depictus fl. 150.

181. Annulus ex smaragdo in umbonem caeso diversis agglutinatus pigmentis. Aestimatus.

166. Annulus ex smaragdo in umbonem diversis coloribus encaustatus fl. 150.

182. Ventilabri manubrium diversis incrustatum pigmentis triginta minoribus adamantibus totidemque pyropis instructum. Aestimatum.

167. Ventilabri manubrium diversis coloribus depictum triginta minoribus adamantibus totidemque piropis instructum fl. 80.

183. Ventilabri manubrium aliud continens quinquaginta sex minores pyropos. Aestimatum.

168. Ventilabri manubrium continens quinquaginta sex minores pyropos fl. 180.

184. Ventilabri manubrium aliud viridi illitum encausto triginta quatuor minoribus adamantibus et triginta smaragdis contentum. Aestimatum.

169. Ventilabri manubrium aliud viridi encausto illitum triginta quatuor minoribus adamantibus et triginta smaragdis constans fl. 60.

185. Ventilabri manubrium aliud albo delibutum encausto sexaginta smaragdis diversae magnitudinis intersitum. Aestimatum.

170. Ventilabri manubrium albo delinitum encausto sexaginta sex smaragdos continens fl. 60.

186. Ventilabri manubrium aliud diversis coloribus agglutinatum saphyro albo in tabulam caeso inter undecim minores pyropos insignitum. Aestimatum.

171. Ventilabri manubrium diversis coloribus pictum saphirum album in tabulam caesum cum undecim minoribus pyropis continens fl. 50.

187. Ventilabri manubrium aliud pyropo uno in umbonem caeso ex una parte, ex altera smaragdis in umbonem partim caesis contextum. Aestimatum.

172. Ventilabri manubrium piropo uno in umbonem ex una parte, ex altera smaragdis in umbonem partim caesis constans fl. 25.

188. Ventilabri manubrium aliud septuaginta tribus unionibus intersitum. Aestimatum.

173. Ventilabri manubrium aliud septuaginta tres uniones continens fl. 30.

189. Torquis ex sexaginta quatuor tabulis smaragdinis contextus. Aestimatus.

174. Torquis ex sexaginta quatuor tabulis smaragdinis compositus fl. 541.

190. Torquis alius quadraginta quinque catenulis contextus, quarum unicuique inseritur unus smaragdus. Aestimatus.

175. Torquis alius quadraginta quinque catenulis compactus, quarum unicuique insertus est smaragdus fl. 180.

191. Torquis aureus diversis incrustatus coloribus septendecim continens partes, quarum quatuor uno adamante singulae, quinque pyropo, octo aliae tribus unionibus non eminentibus singulae componuntur. Aestimatus.

176. Torquis diversis depictus coloribus septemdecim continens partes, quarum quatuor adamante uno, quinque pyropo, octo aliae tribus unionibus hemisphericalibus constant fl. 538.

192. Monile pensile ex smaragdo in tabulam sculpto, quem ambiunt quatuor minores adamantes totidemque uniones orbiculati, pendent ex monili etiam tres uniones turbinati. Aestimatum.

177. Monile pensile ex smaragdo in tabulam caeso, quem ambiunt quatuor minores adamantes totidemque uniones orbiculati, pendent quoque ex monili tres uniones turbinati fl. 350.

193. Insigne figuram psittaci referens ex catenula aurea pensile, psittacum quindecim smaragdi totidemque pyropi cum unione uno orbiculato pensili contextunt. Aestimatum.

178. Psittacus ex aurea catenula pensilis, qui quindecim smaragdos totidemque pyropos cum unione uno turbinato pensili continet fl. 150.

194. Insigne ad figuram salamandrae, cuius collo quatuor minores pyropi cum sex smaragdis innectuntur. Aestimatum.

179. Salamandra, cuius collo quatuor minores pyropi cum sex smaragdis alligantur fl. 45.

195. Clapsula [s] aurea linei coloris pigmentis agglutinata novem minoribus adamantibus, quatuor pyropis totidemque smaragdis intexta, in qua introspicitur horologium solare. Aestimata.

180. Capsula aurea lineo pigmento delinita novem continens minores adamantes, quatuor pyropos totidemque smaragdos, in qua introspicitur horologium solare fl. 84.

196. Horologium portatile aureum ad testudinis formam carchedonio coopertum cum tredecim minoribus adamantibus. Aestimatum.

181. Horologium portatile aureum ad testudinis figuram carchedonio coopertum cum tredecim minoribus adamantibus fl. 200.

197. Torquis aureus albo nigroque pigmento incrustatus octoginta duas partes continens, quarum media pars adamante in tabulam caeso, altera adamante uno quatuor unionibus intersito sigillatim intexuntur distinguunturque viginti et una catenulis minori adamante singulis illigatis. Aestimatus.

182. Torquis aureus albo nigroque pigmento encaustatus octoginta duas partes continens, quarum media pars adamante uno in tabulam caeso, altera adamante uno cum quatuor unionibus componitur, distinguunturque viginti catenulis, quaelibet minorem adamantem continens fl. 1000.

198. Torquis aureus incrustatus eiusdemque artificii qui supra septuaginta septem constans partibus, quarum novemdecim uno adamante, viginti aliae quatuor unionibus et uno minori adamante et triginta octo residuae partes minori adamante singulae illigantur. Aestimatus.

183. Torquis aureus encaustatus eiusdemque artificii qui supra septuaginta septem constans partibus, quarum novemdecim unum adamantem, viginti aliae quatuor uniones et adamantem minorem continent, triginta octo partes reliquae adamante uno componuntur fl. 915.

199. Insigne pensile duorum equorum formam representans, cuius pars inferior adamante uno acuminato cum aliis in tabulas sculptis totidemque minoribus cum

unione pensili turbinato ac duobus aliis duabus columnis impositis contexta. Aestimatum.

184. Insigne pensile duorum equorum, cuius pars inferior adamantem acuminatum cum aliis in tabulam sculptis totidemque minoribus continens [s] necnon unionem turbinatum pensilem ac [s] duobus aliis columnis duabus superpositis fl. 1650.

200. Torquis aureus catenulis rotundis constans viridi incrustatus encausto, ex quo pendet vellus aureum. Aestimatus.

185. Torquis aureus catenulis rotundis constans viridi pigmento encaustatus, ex quo pendet vellus aureum fl. 480.

201. Sexdecim ligularum styli aurei, quorum singuli minutis adamantibus cum minutis auri glandulis pensilibus intextuntur (unum deest). Aestimati.

186. Sexdecim ligularum styli, quorum singuli minutis adamantibus cum minutis auri glandulis pensilibus constant fl. 765.

202. Sexdecim ligularum styli alii viginti pyropis minoribus singuli illigati. Aestimati.

187. Sexdecim ligularum stili viginti pyropis minoribus compositi fl. 150.

203. Sexdecim alii ligularum styli decem adamantibus minoribus totidemque pyropis instructi. Aestimati.

188. Sexdecim ligularum stili, quorum quilibet decem adamantibus minoribus totidemque pyropis componuntur fl. 288.

204. Quatuor alii ligularum stili novem adamantibus totidemque smaragdis contexti. Aestimati.

189. Quatuor ligularum stili novem adamantibus totidemque smaragdis compositi fl. 36.

205. Horologia tria portatilia, quorum unum albo pigmento illitum multos continet minutissimos adamantes cum unione unico pensili, alia duo variis pigmentis et coloribus agglutinata. Aestimata.

190. Horologia tria portatilia, quorum unum albo pigmento illitum multos continet minutissimos adamantes cum unione pensili, alia duo variis pigmentis agglutinata fl. 340.

206. Duo uniones orbiculati auro nigro pigmento imbuto inserti. Aestimati.

191. Duo uniones orbiculati auro nigro pigmento illito inserti fl. 900.

207. Specula tria, quorum primum quadratum in varias figuras in adversa parte encaustatum, secundum ovatae figura[e] variis depictum coloribus, tertium albo et caeruleo illitum encausto. Aestimata.

192. Specula tria, quorum primum quadratum variis figuris encaustatum fl. 240.

193. Alterum ovatae figurae vario depictum encausto [deest].

194. Tertium albo et caeruleo encausto depictum fl. 150.

195. [Vide articulum sub numero 175.]

196. Clenodium pensile constans adamante in triangulum caeso, quem circumsepiunt decem alii minores adamantes, simul cum articulo sequenti [facit] fl. 450.

197. Clenodium aliud decem minores adamantes continens.

198. Clenodium ex quatuor margaritis pyramidalibus fl. 160.

199. Clavus pro acu capillari fl. 70.

[Finis primi inventarii inferius sequitur]

[Subscriptio manu propria supposita] Vladislaus rex

Punctum ex testamento serenissimi olim Vladislai Quarti regis serenissimae reginae legatum concernens

Serenissimae reginae Ludovicae Mariae, consorti nostrae charissimae, duas in aures adamantinas cum dependentibus aliis adamantibus legamus et consignamus [vide n. 156], similiter duas in aures saphireas adamantibus circumductas et tribus adamantibus pendulis [vide n. 166], monile parvum alias krzyrzyk cum adamantibus et rubinis et dependenti margarita [vide n. 85], anulum acutum adamantinum [vide n. 177], monile alias kanak ex sexdecim tabellis constans, quarum septem singulae rosam adamantinam cum novem adamantibus, octo autem singulae quinque margaritas continent, decima sexta in medio inserta tabella rosam habet adamantinam nonis tabellis adamantinis constantem, clenodium Aquilae Albae cum supereminenti corona et littera S et septuaginta quinque adamantibus parvaque margarita [vide n. 38].

Inherendo itaque huic puncto testamenti ex hoc inventario clenodiorum apud serenissimam Ludovicam Mariam a serenissimo Vladislao Quarto Poloniae et Sueciae rege sibi obligatorum et depositorum confecto eadem serenissima Ludovica Maria ea clenodia, quae sibi idem serenissimus rex, maritus suus charissimus, velut consorti suae in pignus et monimentum amoris donavit legavitque, pro parte sua et ex iure accedente serenissimi moderni regis Ioannis Casimiri tamquam primarii heredis et successoris consensu aliorumque executorum recepit eo ordine et specie, prout se tenor ultimae serenissimi olim Vladislai Quarti mariti sui voluntatis habet et extendit,

videlicet iuxta numerum centesimum quinquagesimi sexti, item numerum centesimi sexagesimi sexti, numerum octuagesimi quinti, numerum centesimi septuagesimi septimi, numerum trigesimi octavi.

[Subscriptio manu propria supposita] Ioannes Casimirus rex

[Subscriptiones manibus propriis appositae] Georgius Ossolinsky cancellarius Regni supremus manu propria; Stanislaus de Buzynin Pstrokonski episcopus Chelmensis, abbas Tinecensis; Casimirus Leo Sapieha procancellarius Magni Ducatus Lituaniae

[Finis secundi inventarii inferius sequitur]

Quod quidem praesens inventarium fideliter ac diligenter est extractum ex originali inventario eorundem clenodiorum et monilium Germanico idiomate scripto et per eosdem aurifabros iuratos subscripto et de eodem idiomate Germanico in Latinum sermonem translatum. Quae quidem omnia monilia, iocalia et clenodia, prout in praesenti inventario descripta et annotata sunt, dicta serenissima reginalis maiestas reddere et consignare debet dicto serenissimo principi domino domino Ioanni Casimiro Dei gratia Poloniae et Sueciae regi, si et postquam dictus serenissimus rex Poloniae et Sueciae eidem sacrae reginali maiestati sive eius legitimis haeredibus summam octingentorum octodecim millium quingentorum viginti unius florenorum et grossorum viginti septem a dicto serenissimo Vladislao Quarto dictae serenissimae reginali maiestati realiter debitam et coram eisdem coexecutoribus testamentariis liquidatam et super omnibus bonis dicti serenissimi Vladislai Quarti prout in litteris dicti domini serenissimi divae memoriae Vladislai Quarti de data decima sexta mensis septembris millesimo sexcentesimo quadragesimo sexto assecuratam iuxta contractum inter ipsos serenissimum Ioannem Casimirum Poloniae et Sueciae regem et serenissimum ac reverendissimum Carolum Ferdinandum Poloniae et Sueciae principem die decima quinta mensis novembris millesimo sexcentesimo quadragesimo octavo celebratum realiter et integre persolverit et numeraverit. Cui quidem serenissimae reginali maiestati Poloniae et Sueciae liberum erit in parata pecunia vel in defalcatione et ad rationem summae ipsi ut supra debitae qualiacumque iocalia, clenodia et monilia in inventario praesenti specificata et annotata pro summa taxata et evaluata ad se recipere et in usus suos proprios convertere sine quavis contradictione et residuae summae ipsi serenissimae reginali maiestati debitae preiudicio. In cuius rei fidem has praesentes serenissimus Ioannes Casimirus Poloniae et Sueciae rex, serenissima Ludovica Maria de Gonzaga Poloniae et Sueciae regina ac serenissimus Carolus Ferdinandus Poloniae et Sueciae princeps subscripserunt

et sigilla sua apponi fecerunt. Varsaviae die [*spatium vacuum*] mensis maii anno Domini MDCXLIX.

[*Subscriptiones manibus propriis suppositae*] Ioannes Casimirus rex; Carolus Ferdinandus

[*Subscriptio Ludovicae Mariae reginae deest, sigilla quoque numquam apposita fuisse videntur.*]

**The inventories of the jewelry mortgaged in 1646 by King
Vladislaus IV Vasa of Poland to his wife Ludvika Maria Gonzaga**

Darius Antanavičius

Summary

This is the first critical edition of the inventories of the jewelry that were mortgaged by King Vladislaus IV Vasa to Ludvika Maria Gonzaga in 1646. These manuscripts are kept in the National Archive of Sweden (Riksarkivet, Extranea: Polen, vol. 85). This source will improve our knowledge about the jewellery which once belonged to Cecilia Renate of Habsburg, the first wife of Vladislaus IV Vasa. This publication will also contribute to the better availability of sources pertaining to the jewellery of the first half of the 17th c.

Translated by Darius Baronas